

SENATAS IŠKELE DIDIJĮ KOMUNISTŲ MELA

LAUKIAMA CHRUSČIOVO ŽMONOS

Kongreso grupė ruošia protestą prieš Nikitos vizitą

WASHINGTON. — Grupė Kongreso narių planuoja Sovietų premjerui atvykus į JAV paskelbti vieną "tylaus protesto minutę". Illinois senatorius Paul Douglas yra vienas tos grupės narių.

Kiti yra sen. Thomas J. Dodd (dem., iš Conn.) ir sen. Styles Bridges (resp., iš N. H.) ir kongresmanas Walter Judd (d., iš Minn.). Kita grupė svarstanti planą išdalinti žmonėms tūkstančius gedulo juostų, kuriomis persiristų rankoves Nikitai atvykus. Paklaustas dėl tos žinios, sen. Douglas atsakė "Čia nėra nieko dramatiško ir aš nenoriu šiuo laiku nieko daugiau apie tai kalbėti".

WASHINGTON. — Valstybės departamente neslepiamas pagėdavimas, kad Nikita Chruščiova atlydėtų ir jo žmona Nadežda, kuri esanti rimta, gero proto moteris ir dar praėjo karo metais prasimokiusi anglų kalbos ir studijavusi Amerikos istoriją ne vien iš komunistinių šaltinių.

Kozminių vaikai perduoti tėvams

Kozminas pasakoja apie savo gyvenimą Maskvoj ir Chicagoj

MASKVA. — Keturi Kozminių vaikai iš Chicagos praeitą penktadienį lėktuvu per Belgiją buvo pargabenti į Maskvą, kur aerodrome juos pasitiko tėvai ir giminės ir bent 25 reporteriai. Po pasisveikinimo procedūros, kur iš abiejų pusių buvo asarų, Kozminas papasakojo, turįs darbą "fotografijos dirbtuvėje" ir uždirbęs po 750 rublių (turistams keičiamu kursu \$75) mėnesiui ir mokąs už butą 102 rublius per mėnesį. Vaikams išlaikyti gausias pagalbos iš savo unijos ir Raudonojo Kryžiaus ir gausias dar vaikų priedų, Chicagoj jis uždirbdavęs kartais net iki \$300 per mėnesį. Likęs be darbo, Chicagoje gyvenęs name, Mozart st., kurs buvęs tiek blogas, jog audringai naktį vėjas lovą nunesdavęs ir kitą kambario kampą. Victor Wichunas, savininkas to namo, kuriame Kozminai gyveno prieš išvykdami į sovietų Rusiją, nuginėjo jo pasaką apie "blogą namą".

Wichunas pasakė, kad jis pasiūlė Kozminams butą savo dviejų aukštų name, 2063 N. Mozart st., antrajame aukšte, kadangi laikraščiuose skaitęs, jog Kozminai buvo išvaryti iš kito namo. Wichunas kartą suradęs Kozminui darbą.

Kozminas mokėjęs Wichunui nuomos už trijų kambarių butą po \$25 ar \$30 per mėnesį ir čia gyvenęs pusantrų metų. Prieš grįždami į Rusiją Kozminai gyveno iš valdiškos pašalpos.

Wichunas pasakė, kad sąlygos jo bute visai nebuvo tokios, kaip Kozminas Maskvoje pasakoja. Kai Kozminai išsikraustė, Wichunas radęs elektros vielas ištrauktas, vandentiekius užkimštus ir langus susproginėjusius, ir gavęs daryti pagrindinį remontą.

BELGRADAS, Jugoslavija. — Liubljanos mieste prasidėjo penktąjį tarptautinė vyno paroda, kurioje dalyvauja vyno gamintojai iš 18 kraštų su 350 vyno pavyzdžiais.

IŠ VISO PASAULIO

Darbiečiai išskrido pas komunistus

LONDONAS. — Britų Darbo partijos vadas Hugh Gaitskell ir Auerin Bevan, Nikitos Chruščiovo pakviesti, sovietų spausminiu lėktuvu šeštadienį išskrido į Maskvą ir Varšuvą, kur Gaitskell kalbės Lenkijos tarptautinių reikalų institute apie britų parlamentarinę sistemą. Be to, kalbės su Gomulka ir Adam Rapackiu, Lenkijos užs. reik. ministru.

5,138,000 katalikų mokyklose WASHINGTON. — Katalikų šaltiniai praneša, kad parapišėse mokyklose šiemet laukiama mokinių 5,138,000. Katalikų pradžios mokyklose mokinių būsią 4,307,050, tai bus 205,097 daugiau kaip pernai. Aukštesnėse mokyklose 831,000, arba 34,260 daugiau kaip pernai. Kologijose ir universitetuose studentų bus 387,488 arba 14,903 daugiau.

Viso JAV viešųjų mokyklų mokinių skaičius šiemet bus 35,986,000.

Nustatys pristorinių daiktų amžių

LOS ANGELES. — Kalifornijos universitete išrastas metodas nustatyti uolos, lavos, keramikos ir panašių pristorinių palaikų amžiu. Tas metodas yra, nustatyti, kuomet objektas pirmą kartą buvo degintas. Tuo būdu galima, esą, gana apytiksliai nustatyti iki 2 milijonų metų. Darant bandymus su gabalu lavos uolos iš Aliaskos, gabalas buvo įkaitintas iki 800 laipsnių Fahrenheito, ir apskaičiuota įkaitimo šviesa. Suvedus įkaitinto gabalo išduodama šviesa ir radioaktyvumą, galima pasakyti, kai jis paskutinį kartą buvo kaitintas.

Ike nori palosti golfą

LONDONAS. — Pranešama, kad prezidentas Eisenhoweris, baigęs konferencijas su Europos valstybių vadais, nori iš Paryžiaus grįžti į Angliją, kur skotai yra jam dovanoję pilaitę Culzei. Prezidentas pareiškė norą pilaitėje praleisti savaitgalį. Ten esą keli golfo kursai, kur prezidentas galės palosti vieną kitą kartą.

Kanados šiaurvakarių Teritorijos

DAWSON CREEK, Britų Kolumbija. — Čia leidžiamas laikraštis Dawson Creek Star randa vis didėjantį skaičių šalininkų, reikalaujančių, kad Kanados valdžia iš šiaurvakarių Teritorijų sudarytų atskirą provinciją, kadangi valdant iš tolimos Ottawos, šios teritorijos: yra labai skriaudžiamos ir negali net savo kelių pasistatyti. Vieno plano į naują provinciją įeity visos žemės į šiaurę nuo Britų Kolumbijos, Albertos ir Saskatchewano su 580,000 ketvirtainių mylių. Kanados provincijos turi savo atskiras legislaturas, maždaug tvarkosi kaip Jungtinių Valstybių steital.

Prezidentas Eisenhower (kairėje) ir Anglijos premieras Harold Macmillan (dešinėje) važiuoja afidaramo automobiliuje Londono gatvėmis. Šimtai tūkstančių žmonių tiesiog su isterišku džiaugsmu pasitiko prezidentą.

Nikita Amerikoje turės nemalonumų

Milijonai amerikiečių klaus, kaip su pavergtomis tautomis? Iš Washingtono rašo: Jei vien "Pajungtų tautų savaitė" Nikitą Chruščiova tiek įsūtino, tai jam ir kamštis išlėks, kai jis pats pasirodys Amerikoje. Mat, Pajungtųjų Tautų Savaitė praėjo daugiausia tik popieriuje, o čia Chruščiovas turės susidurti akis akis su Amerikos žmonių dvasia. Ir kas iškęs Nikitos nepaklausęs apie likimą sovietinių satelitų ir jų visiškai prarytų mažųjų tautų.

Kad amerikiečiai galvoja ir planuoja, štai kad ir toks pavnydas. Massachusetts atstovas kongrese, demokratas Lane, pasiūlė, kad per Chruščiovo vizitą vėliavos būtų nuleistos pusiau stiebo ir kad piketai paroduotų veidmūšį, karštus, simbolizuojančius tautas ir žmones, kuriuos raudonieji yra nugalabiję.

Kad Nikitai teks išgirsti apie sovietų pavergtas tautas, abejoti netenka. Prezidentas Eisenhoweris į Chruščiovo straksėjimą dėl Pajungtųjų Tautų Savaitės aiškiai pasakė: "Taikos tol nebus, kol kiekviena atskira tauta negaus teisę išreikšti savo valią dėl savo likimo".

Pajungtų Tautų Savaitės rezoliucijos yra surašyta 22 tautas ir tautų daly, kurias rusai yra paverę, ir jų tautų kilmės žmonių bei jų pirmos kartos atžalyno Jungtinių Valstybių piliečių šiame krašte yra milijonai.

Dar ryškesni yra Pabaltijos tautų — Lietuvos, Latvijos ir Estijos pagrobimas ir prikergimas prie Sovietų imperijos, kaip "respublikų".

Nors Jungtinės Valstybės kal kurios, satelitus pripažįsta, tai Pabaltijo kraštų pagrobimo niekuomet, ir jų senosios atstovybės tebegalioja Washingtone.

Taigi, nepaisant, kaip valdžia ir benorėtų mandagiai priimti sovietų premjerą, jį tačiau negalės jį izoliuoti ir visiškai atskirti nuo demonstracijų. Sanksmas prieš tiraniją, be abejo, ilgai dar skambės Nikitos ausyse, net iš Amerikos išvažiavus.

WEST YELLOWSTONE, Montana. — Apskaičiuota, kad neseniai įvykęs žemės drebėjimas Montanoje, ypatingai Yellowstone parko srityje, pridarė \$11,000,000 nuostolių.

Dr. Raphael Lemkin, 58, Genocido Konvencijos autorius staiga mirė

NEW YORK. — Dr. Raphael Lemkin, 58 metų amžiaus, nukalęs žodį "genocidas" ir paruošęs Jungtinėms Tautoms Genocido Konvencijos projektą, kuriuo genocidas specifikuojamas kaip nusikaltimas prieš žmonių, mirė praeitą penktadienį nuo širdies smūgio.

Genocido vardu Dr. Lemkinas apibūdino masinę ekstremiaciją bet kokios žmonių grupės dėl jos religijos, rasės ar tautinės kilmės. Tą žodį jis pirmą kartą išgraukė žodžio "genes" (rasė) ir lotynų žodžio "cide" (žudymas), tą žodį pirmą kartą pavartodamas savo knygoje, kurią jis parašė kaip lenkų pabėgėlių švedijoje. Knyga "Ašies valdžia okupuotoje Europoje" buvo išleista 1944 metais.

Genocido Konvencija buvo priimta 1948 metais ir vėliau ratifikuota 56 šalių, tačiau buvo atmeta Jungtinių Valstybių, kaip varžanti suverenumą.

Dr. Lemkinas neturėjo su Jungtinėmis Tautomis jokių oficialių ryšių ir "Neoficialus Asmuo" yra pavadinimas jo autobiografijos, kurią Dr. Lemkinas teberašė prieš mirdamas. Jis dėstė teisę Duke ir Yale universitetuose. Dr. Lemkinas glaudžiai bendradarbiavo su Amerikos Lietuvių Taryba, ypač Genocido Konvencijos reikalu ir buvo geras pažįstamas su Alto Vykdomojo Komiteto sekretoriu Dr. P. Grigaičiu.

Žaibas nuvarė žemyn sėdėjusį ant stulpo

KALMAZOO, Mich. — Vince Ford, pasilpęs į telefono stulpą viršūnėje, pasiryžo čia išsėdėti, kol baigsis Kalamazoo apskrities akio paroda. Tačiau ketvirtadienį, užėjus audrai, pamatęs, kaip netoli jo žaibas trenkė į medį, skubiai nulipo, nebaigęs sėdėjimo.

NEW YORKAS. — Sovietų laivas Michail Lomonosov atgabenė 41 rusų mokslininką, kuriai įvykęs žemės drebėjimas Montanoje, ypatingai Yellowstone parko srityje, pridarė \$11,000,000 nuostolių.

Nikitą Amerikoje saugos Šešepinas

Iš Washingtono praneša, kad su Nikita Chruščiovu kartu į JAV atvyks valstybės saugumo komiteto prie SSSR ministerių tarybos viršininkas Aleksandras Šešepinas, kurs čia vadovaus sovietiniam saugumui, lydint sovietų vyriausybės galvą po Ameriką.

Tiktai praeitų metų gruodžio mėnesį Šešepinas užėmė sovietų slaptosios policijos viršininko vietą vietoje atleisto ar pašalinto generolo Ivano Šerovo, Lietuvos, Latvijos ir Estijos gyventojų masinių trėmimų plano vykdytojo ir vengrų sukilėlių koriko. Šešepinas palyginti dar visai jaunas, tik 40 metų amžiaus.

Ne kaip daugumas sovietinių karjeristų, Šešepinas į bolševikų partiją įstojo palyginti vėliai, po karo su Suomija, būdamas 22 metų. Šešepinas netrukus į save atkreipė Kremliaus bosų dėmesį ir 1952 m., būdamas 34 metų, jau buvo CK narys, o pora metų vėliau Komsomolo pirmasis sekretorius.

Šešepinas turi visišką Chruščiovo pasitikėjimą ir laikomas vienu artimiausių diktatoriaus vyru.

Bitės ir gyvatės užmuša po 43 kasmet

Amerikos medicinos draugijos žurnalo naujausioje laidoje rašoma, kad vidutiniškai 43 amerikiečiai kasmet miršta nuo nuodingų gyvulių ir vabzdžių įkandimų ar įgėlimų. Idomiau tai, kad beveik tiek pat žmonių žūsta nuo bičių ir vapsvų, kiek nuo barškuolių. Dr. Henry Parish ištyrė, kad per pastaruosius 5 metus JAV tuo būdu mirė 215 žmonės, iš jų 91 mirė nuo nuodingų gyvačių įkirtimo, o 86 mirė nuo bičių, vapsvų, širšių įgėlimo ar net nuo skruzdėlių.

Vyrų nuo įgėlimo ar įkirtimo miršta 2.6 kartus daugiau kaip moterų, gal dėl to, kad jie dažniau su tokiais gyviais turi reikalų.

WELLINGTON, Naujoji Zelandija. — Atstovų rūmams patiektas įstatymo projektas, kuriuo būtų panaikinta mirties bausmė tame krašte.

LAISVASIS PASAULIS PRANOKSTA KOMUNISTŲ BLOKĄ KAI 3 PRIEŠ 1

Specialus pranešimas JAV Kongresui siūlo mobilizuoti prieš sovietų grėsmę visus laisvo pasaulio resursus

WASHINGTON. — Nikitos Chruščiovo šūkavimai, kad pasaulinės ekonominės lenktyne Sovietų Rusija pralenks Jungtines Valstybes ir kad "socializmas palaidos kapitalizmą", yra tik tušti ir niekuo nepagrįsti plepalai. Tokia yra išvada autoritetingo pranešimo Kongresui, paruošto Senato užsienių santykių komiteto, pirmininkaujant J. William Fulbright (dem., iš Ark.).

Pasiūlė subendrinti JAV kariuomenę

WASHINGTON. — Senatorius Eagle (dem., Calif.) pasiūlė visiškai perorganizuoti Pentagoną taip, kad būtų panaikinti atskiri pavadinimai Army, Navy, Air Force ir Marine Corps. Vietoj to jis siūlo, kad gynybos departamentas turėtų tokius skyrius, kaip atremiamoji smogiamoji jėga, riboto karo jėga, kontinentinė gynyba ir logistinė vadovybė. Sen. Eagle's projektas, surašytas 16 puslapių, laikomas geriausiai paruoštu projektu vėlesniais metais.

Satelitai įsidrąsina

WASHINGTON. — Komunizmo bloko diplomatai skuba pasinaudoti prasidėjusiu lyg ir šalioje karo atodėkiu ir pradeda vienas po kito išlysti iš savo socialistinių šalytėjų.

Keli šimtai svečių buvo sukviešti sovietinės Rumunijos atstovybėje, rumunų atstovas George Macoveanu net padarė su spauda pasikalbėjimą. Patiriama, kad ir Vengrijos atstovybė pradeda kviešti amerikiečius žurnalistus neformaliu užkandžiams su "pasikalbėjimais".

Pranešimas patiekia daugybę dokumentų argumentų, kuriais bus galima atremti Nikitos atvažiavimą į Ameriką pasigyrimus apie komunizmo "ekonominis laimėjimus" sovietų Rusijoje.

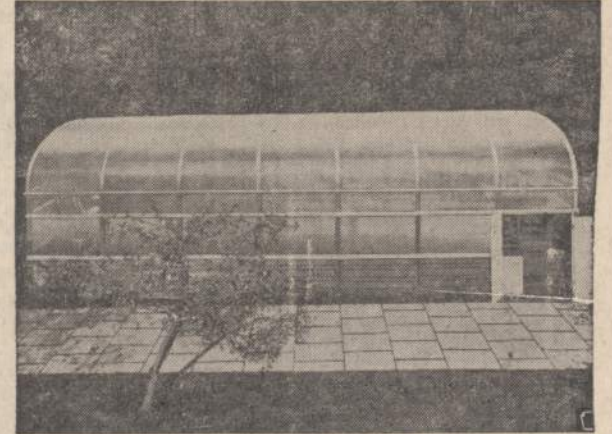
Iš kitos pusės pranešimas praneša, kad apie 1970 metus JAV turės užleisti gamybos pirmybę Vakarų Europai, kuri bus atsigavusi ir sustiprėjusi Amerikos dabar tiekiamais bilijonais dolerių pagalbos. Sovietų Sąjunga ir tuomet vilksis iš pakos kaip neturtinga trečioji.

Rusija ir toliau būsianti kaip ligi šiol buvusi, atkakliai pasiryžusi be atodairos siekti užvaldyti ir kontroliuoti pasaulį ir ta kova galinti tęstis dar 10 iki 20 metų su nuolat didėjančiomis išlaidomis. Tad pranešimas rekomenduoja tai sovietų grėsmei pasipriešinti, mobilizuoti visus laisvojo pasaulio karinius ir ūkinius išteklius.

"Išlaisdos bus sunkios", rašoma pranešime, "Bet Jungtinės Valstybės ir jų sąjungininkai ekonominiais ištekliais viršija komunistų bloką kaip 3 prieš 1".

Pranešimas sako, kad tokia politika yra visiškai įmanoma, kadangi laisvasis pasaulis šiuo metu turi keturis penktadalius viso pasaulio pajamų ir du trečdaliu pasaulio gyventojų".

Sneak Peek At Solarroof

After three years of extensive testing and experimentation International Swimming Pool Corporation, White Plains, N. Y. exclusive manufacturers of Esther Williams Swimming Pools, has just released first photos of their exclusive "Solarroof". This new product, which will be released on a national basis during early September, will permit swimming all year round, even in the coldest months.

Constructed of heavy duty aluminum extrusions and several layers of tough and durable polyethylene and saran screening, the "Solarroof" is specifically designed for Esther Williams "Supreme" and "Living" Pools but will also convert any other pool into a year round recreation center.

Thoroughly tested under the equivalent of heavy snow conditions, the "Solarroof" has performed excellently under snow loads and extreme low temperatures. Through the use of the roof, combined with a pool heater, swimming is now as practical in mid-January as it is in mid-August. Further, the specially designed translucent polyethylene and saran sheets, while affording a maximum of privacy, allow the beneficial rays of the sun to enter the enclosed pool area even on dull winter days.

It will require from two to four days for installation on an Esther Williams Pool. This includes not only the roof itself, but weatherproofed sides and doors. With the advent of warm weather, the pool owner

removes a few polyethylene sections, leaving saran screening in place, and his pool is now ready for summer time use. According to company engineers, "It's as easy as taking down storm windows and putting up screens". Once more, it allows warm weather swimming without insects—even at night when the pool is illuminated.

The basic roof structure consists of heavy duty extruded aluminum girders or arches which are bolted onto horizontal extruded aluminum members at the sides of the pool structure. The saran screening and polyethylene cover are then laid over the arches and clamped to the horizontal aluminum members by extra heavy duty nylon cables and simple eccentric type clamps.

International Swimming Pool Corporation was four or four years ago. Presently, company has some 2,000 distributors in the United States, Canada and 28 foreign countries, with sales running at a rate of \$28,500,000 a year.

Chicagos Lietuvių Klubų ir Draugijų 1959 m. Valdybos:

ZEMAIČIŲ KULTŪROS KLUBO VALDYBA 1959 METAMS: Steponas Narckis pirm., 4353 So. Talman Ave., telefonas: VI 7-1279; Juozas Balčičius vicepirm., 404 S. Maplewood Ave., VI 7-4094; Nelie Wilcop nut. rašt., 4443 So. Rockwell St., tel. Yards 7-4472; Paul J. Petraitis, fin. rašt., 812 W. 33rd St., tel. CA 5-9191; B. Zemgulis, išd., 2535 W. 42nd Street, telefonas: VI 7-2879; Connie Budrick, kontr. rašt., 3035 W. 53rd Pl., WA 5-8640; Kastancija Juska, maršalka, 4443 So. Rockwell Street; Steponas Narckis koresp. Susirinkimai įvyksta kiekvieno mėnesio 3-tą dieną, 7:30 val. vak. Hollywood Inn svetainėje, 2417 W. 43rd Street, Chicago, Ill.

DRAUGYSTES SUSIVIENIJIMO BROLIŲ IR SESELIŲ LIETUVIŲ VALDYBA 1959 METAMS: Pirm. Antanas Gėla, 7132 So. Racine Ave.; pirm. pabeig. B. Puzauskas, 645 W. 18th St.; fin. ir nut. rašt. Geo. Jakubauskas, 3242 S. Emerald Ave.; išd. J. Norbut, Route 1, Box 311, Crete, Ill.; kasos glob. O. Sliaugailienė, 728 W. 19th Place; kasos glob. M. Sinkovienė, 730 W. 19th Place. Susirinkimai įvyksta kas 2-ą savaitę kiekvieno mėn. 1 val. po pietų, 18-ta gatvė ir S. Union Ave. po bažnyčios užpalkaliname kamb.

LIT. BRIGHTON PARKO MOTERŲ KLUBO VALDYBA 1959 METAMS: Pirm. Adela Burba, 5947 So. Blackstone Ave., DO 3-5165; vicepirm. Julia Saucukas, 7222 S. Richmond Street, tel. HE 4-7174; nut. rašt. Nellie Wilcop, 4443 So. Rockwell St., YA 7-4472; fin. rašt. Bernice Zengulis, 2635 W. 42nd St., VI 7-2879; išd. Adela Sankus, 2520 W. 68th St., GR 6-6399; kontr. rašt. Connie Budrick, 3035 W. 53rd Pl., WA 5-8640. Susirinkimai įvyksta kiekvieno mėn. 1-ą kartą, 7:30 vak. P. Vengeliausko svet. 4500 So. Talman Ave., Chicago, Ill.

LITHUANIAN NATIONAL DEMOCRATIC CLUB 1959 METAMS: Pirm. Aleksandras, 3338 W. 63rd St., tel. HE 4-3926; vicepirm. K. Victoria Stanulius, 4602 So. Fairfield, tel. Yards 7-1578; nutarimų rašt. Anna Radzius, 3520 So. Rockwell, tel. FR 6-5652; turtų rašt. Ann Stasyra, 2538 W. 50th St.; išd. Simon Galzin, 857 W. 50th St., tel. BO 7-4514; išd. kvietai: August Zimont, 930 W. 55th Pl., tel. YA 7-9589; korespondentas J. Blozis, 3938 W. 63rd Pl., tel. KE 7-2562.

ZARASISKŲ KLUBO VALDYBA 1959 METAMS: Pirm. James Tarulis, 1439 So. 50th St., Cicero, tel. OL 2-0312; vicepirm. J. Užandis, 6753 So. Maplewood Ave., tel. PR 6-4710; nut. rašt. F. Zalecia, 5347 So. Bishop St., tel. GR 6-3054; fin. rašt. P. Padvauskas, 2653 West 69th St., Prospect 8-7704; išd. Ralph Pulis, 7144 So. Sawyer Ave., tel. PR 6-7045; maršalka A. Džanina, 4444 So. Kedvale Ave.; Trys direktoriai: J. Aikonis, 5701 S. Carpenter Ave., tel. WA 5-9890; C. K. Davis, 5648 So. Bishop St.; Alfonsas Cicelis, 5628 So. Fairfield Avenue, tel. WA 5-6527. Klubas susirinkimai šaukiami atviru būdu kas antrą mėn. pabaigoje, Hollywood svetainėje, 2417 W. 43rd St., Chicago, Illinois.

MORNING STAR KLUBO VALDYBA 1959 METAMS: Pirm. St. Jacobs, 2050 W. Pierce Ave., tel. JU 6-0324; vicepirm. John Bekartis, 5301 W. Foster Ave., tel. PA 6-7039; Kasterius John Draugelis, 1701 N. Pulaski Rd., DI 2-5117; Nut. rašt. A. Walskis, 3259 West Pierce Ave., AL 2-0239; Fin. sek. John Radisauskas, 2019 W. Pierce Ave., AR 6-5408; Kasos globėjas St. Yonynas, 1701 N. Pulaski Rd., DI 2-5117; Maršalka A. Lungvici, 1741 N. Central Park Ave. Klubas susirinkimai įvyksta pirmą ketvirtadienį, kiekvieną mėnesį 3600 W. North Ave., Chicago, Ill.

TEISYBES MYLETOJŲ DRAUGYSTES VALDYBA 1959 METAMS: Wm. Kriščiūnas pirm., 6802 So. Racine Ave., AB 4-0826; Petras Kenutis vicepirm.; A. Kaulakis nut. rašt., 3247 So. Emerald Ave., telefonas CA 5-3016; Felix Kasper fin. rašt., 3534 So. Lowe Ave.; Frank Bakutis, išd. ir ligonių prižiūrėtojas, 7801 So. Whipple St., PR 6-0575; Petras Juozapavičius kontr. rašt. A. Jauna išd. globėjas; J. Stumbris maršalka. Dr. J. P. Poška daktaras kvotėjas, 6806 S. Washenau Ave., HE 4-2374. Susirinkimai įvyksta kas antra savaitė, 3133 S. Halsted St., 1 val. po pietų, Nariis priimami vyrai ir moterys nuo 18 iki 50 metų amžiaus.

CHICAGOS LIETUVIŲ NASLIUKŲ, NASLIUKŲ IR PAVIENIŲ KLUBO VALDYBA 1959 METAMS: Mary Nebercia, pirm. rinkė, 5724 South Richmond St., tel. PR 8-5817; Antanas Butuly, pirm. pabeig., 8199 Vincennes Ave.; Petras Pauzolis, nut. rašt., 9400 So. Lowe Ave., tel. VI 7-6238; Juozas Jusevičius, fin. rašt., 5542 So. Spaulding Ave., tel. WA 5-8870; Juozas Balčičius, išd. rinkė, 4047 So. Maplewood Ave., te. Virginia 7-4094; Petras Lapenis, kasos glob., 2627 W. Luther St.; Simonas Viršilas, tvarkytojas, 4047 So. Maplewood Ave. Susirinkimai įvyksta kas mėnesio antrą penktadienį P. Vengeliausko salėje, 4500 South Talman Ave.

MARQUETTE PARKO NAMU SAVIŲKŲ ORGANIZACIJŲ VALDYBA 1959 METAMS: Juozas Balčičius, pirm., 7150 So. Sacramento Ave., GR 6-5078; Baly Brazdžionis, vicepirm., 2646 W. 71st St., PR 8-5374; Dominikas Briedelis, išd., 6751 S. Campbell Ave., GR 6-3572; Joseph Skievis, nut. rašt., 6601 So. Artesian Ave., PR 8-6536; Thomas A. Petkus, fin. rašt., 5506 So. Pulaski Rd., PO 7-6732; Kaz. Brazdžionis, kasos globėjas, 7212 So. California Ave., HE 4-0273; Antanas Zvirblis, kor., 6058 So. Artesian Ave., GR 6-5662; Miss Kroeger, Stankus, Zvirblis — direktoriai. Susirinkimai būna kas mėnesį paskutinį ketvirtadienį 8 v. vakare Marquette Parko lietuvių parp. bažnytinėje svetainėje.

KRAIKIŠKIŲ DRAUGISKO KLUBO 1959 METŲ VALDYBA: Alex Kvedaras pirm., 4246 S. Maplewood Ave.; Jonas Gubista vicepirm., 5610 So. Melvina Ave., tel. PO 7-2823; Jonas Dalboko, prot. rašt., 4002 S. Rockwell St.; kasininkas V. Jankauskas, 3257 S. Lowe Ave., tel. CA 5-6209; fin. rašt. Janina Bartkus, 7253 So. Artesian Ave., tel. HE 4-3248. Susirinkimai įvyksta kas pirmą sekmadienį kiekvieno mėnesio Club Vainutas svet., 4256 S. Maplewood Ave. 2 val. po pietų.

JONIKIŠKIŲ L. IR K. KLUBO 1959 METŲ VALDYBA: pirm. Joseph Vebell, 7159 S. Honore St., tel. PR 8-6240; vicepirm. Bernice Zengulis, 2535 W. 42nd St., VI 7-2879; nut. rašt. Joseph Keturakis, 3217 So. 53rd Ct., Cicero, OL 2-9243; fin. rašt. Frank Cepulis, 3510 W. 63rd Street, RE 7-0243; kasierius Julius Klimas, 5602 So. Nordica Ave., PO 7-4087; kasos glob. Minnie Danta, 4535 So. California Ave.; koresp. Estella McNamee, 6948 So. Rockwell St., HE 4-3138. Susirinkimai įvyksta kas antrą sekmadienį kiekvieno mėnesio Vengeliausko salėje, 4500 So. Talman Ave., 1 val. p. p.

ERZVILKO DRAUGISKO KLUBO VALDYBA 1959 METAMS: Pirm. rinkė Steponas Narckis, 4535 S. Talman Ave., VI 7-2879; vicepirm. Minnie Danta, 4535 So. California Ave., VI 7-2774; nut. rašt. Nellie Wilcop, 4443 So. Rockwell St., YA 7-4472; fin. rašt. Bernice Zengulis, 2535 W. 42nd St., VI 7-2879; išd. Helen Vengeliauskas, 4500 So. Talman Ave., tel. VI 7-8465; maršalka Frank Wisnort, 4500 So. Talman Ave. Susirinkimai įvyksta kiekvieno mėnesio pirmą trečiadienį, 7:30 val. vakare, P. Vengeliausko svetainėje, 4500 So. Talman Ave., Chicago, Ill.

LIETUVIŲ ŽAGARIS KLUBO VALDYBA 1959 METAMS: Pirm. Vincas Kriščiūnas, 6802 So. Racine Ave., AB 4-0826; vicepirm. J. Adomaitis, 6430 So. Campbell Ave., tel. PR 6-8819; nut. rašt. J. Keturakis, 3217 S. 53rd Ct., Cicero 50, Ill. tel. O 2-8243; fin. rašt. K. Kazlauskas, 900 W. 52nd St., tel. BO 8-2979; išd. J. Vebell, 7159 S. Honore Street, tel. P Prospect 8-6420; kasos glob. Mrs. M. Masulis, 6447 S. Emerald Ave., tel. EN 4-4390; koresp. J. Gelgudas, 3425 S. Emerald Ave. Klubas susirinkimai įvyksta kas 4-tą sekmadienį kiekvieno mėnesio Vengeliausko svet., 4500 So. Talman Ave., 1 val. po pietų.

GARFIELD PARKO LIETUVIŲ PASALPINIO KLUBO VALDYBA 1959 METAMS: Pirm. rinkė J. Stanionis, 3950 W. Gladys Ave.; Pirm. pabeig. J. Stacevich, 4034 W. End Ave.; Raštininkas — M. Medailinskas, 4828 W. Adams St.; Pin. rašt. — C. Katalio, 4676 W. End Ave.; Kasterius — J. M. Bruchas, 4233 W. Jackson; Kontr. rašt. — M. Tindis, 4748 N. Sacramento; Kasos globėjas — J. Masas ir J. Pranskus; Korespondentai J. Pranskus. Susirinkimai įvyksta kas antrą sekmadienį Cicero Lietuvių Liaudies svet., 14th St. ir 49th Ct., Cicero, Ill. 1 val. po pietų.

CICERO LIETUVIŲ NASLIUKŲ IR NASLIUKŲ DRAUGISKO KLUBO VALDYBA 1959 METAMS: Pirm. rinkė Ona Jokubauskienė, 6054 S. Moody Avenue; pirm. rinkė pabeig. Paul Kvedaras, 1430 So. 50th Court, Cicero, nut. rašt. John Zaura, 2222 W. 23rd Place, Chicago; turtų rašt. Antanas Grincevičius, 8036 S. Yale Ave., Chicago; kontr. rašt. Antanas Motekaitis, 2623 W. Luther St., Chicago; kor. ir išd. J. Balakas, 1414 So. 49th Ct., Cicero; marš. J. Grigonis. Susirinkimai įvyksta kas pirmą penktadienį kiekvieno mėnesio 7:30 val. vak. Vengeliausko svet., 1500 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

CHICAGOS LIETUVIŲ SUVALKIČIŲ DRAUGIJS VALDYBA 1959 METAMS: Pirm. Adela Burba, 5947 S. Blackstone Ave., tel. DO 3-5165; vicepirm. Julia Saucukas, 7222 S. Richmond St., HE 4-7174; nut. rašt. Estelle McNamee, 6948 So. Rockwell Street, HE 4-3138; fin. rašt. Vytautas Utara, 4537 So. Paulina St.; išd. N. Wilcop, 4443 So. Rockwell, YA 7-4472; išd. glob. ir kor. Ona Svirniekas, 2512 W. 69th St., HE 4-0290; tvarkytojas Simon Viršila, 4047 So. Maplewood Ave. Susirinkimai įvyksta kas ketvirtą trečiadienį kiekvieno mėnesio Hollywood svet., 2417 W. 43rd St.

SLIA 3640S KUOPAS VALDYBA 1959 METAMS: Antanas Zalatoris pirm., 8939 So. Bell Ave., BE 6-1385; Petras Juozapavičius vicepirm., 8210 S. Lowe Ave.; A. Kaulakis, fin. rašt., 3247 So. Emerald Ave., CA 5-3016; M. Vaidyla nut. rašt., 840 W. 33rd St., YA 7-4789; J. Balchunas išd., 7159 So. Sacramento Ave., tel. GR 6-5078; A. Bradchulis, kontr. rašt., V. Jankauskas maršalka, Dr. J. P. Poška dakt. kvot., 6806 So. Washenau, HE 4-2374. Susirinkimai įvyksta kiekvieną mėn. pirmą trečiadienį, Chicago Lietuvių Auditorioje, 3133 So. Halsted St., 7:30 val. vakare.

970 WARDO LIETUVIŲ DEMOKRATŲ KLUBO VALDYBA 1959 METAMS: Skeivys Juozas — pirm. rinkė, 6801 S. Artesian Ave.; P. varūnas, Jokimas — vicepirm. rinkė, 10732 S. Indiana Ave., Algirdas Laban — vicepirm. rinkė, 10914 S. Edbrooke Ave.; Dambro, Steve — garbės pirm., 2740 W. 60th Street; Laurutėnas, Albinas — finansų sekretorius, 10690 So. Indiana Ave.; Lenkšienė, Jovita — nutarimų prot. turtų sekretore, 20 W. 107th St.; Rubinas, Kazys — kasininkas, 10503 So. Edbrooke Ave.; Abramovich, B. — kasos glob., 10236 S. Indiana Ave.; Draugelis, Adomas — kasos globėjas, 10548 So. Indiana; Dambro, Elizabeth — Trustee, 2740 W. 60th St.; Rekszi, Valentine — Trustee, 16 E. 119th Place. Klubas susirinkimai būna kas mėn. 3-tą antradienį, 7:30 val. vak. 3806 So. Wabash Ave.

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ NAMU SAVIŲKŲ BRIDGEPORTE VALDYBA 1959 METAMS: Petras Juozapavičius pirm., 3210 S. Lowe Ave.; Stasys Stanevičius, vicepirm., 859 W. 33rd Street; A. Kaulakis, nutarimų rašt., 3247 So. Emerald Ave., tel. CA 5-3016; Thomas S. Janulis fin. rašt., 3430 So. Morgan St., tel. VI 7-5775; Kastas Stula išd., 3241 So. Parnell Ave.; J. Darška išd. glob. bėjas; J. Zimontius maršalka. Susirinkimai įvyksta kas antrą antradienį vakarą Kiekvieno mėnesio

KUO JIE GIRIASI IR DIDŽIUOJASI

Is Kauno Vilniaus radijas pranešė:

Draugas K. Pilevas buvo ne pirmasis, kuriam Kauno politechnikos instituto vadovybė įteikė kelialapį į Stalingradą. Prieš pora metų išvykęs į stambios HES statybą ten dirbo Gorskis. Prieš metus į Stalingradą išvyko dirbti Kileva.

Kileva laiške rašo, kad jį Stalingrade pasitiko gerai. Jis dirba ten kartu su rusais, ukrainiečiais, gruziniais ir kitų tautų specialistais. Kileva rašo, kad jis jau paskirtas centrinės laboratorijos vedėju. Džiaugiasi turįs tokį didelį pastikėjimą.

Per neilgą laiką tarpą į komunizmo statybą, toliau praneša Vilniaus radijas, Kauno politechnikos institutas pasinėję svetur daugiau negu 800 kvalifikuotų inžinierių. Hidrotechnikai įsijungę į Stalingradą, Narvos, Peilenčiugo HES statybas. Auto kelių inžinieriai tiesia kelius Latvijoje. Statybininkai stato miestus ir kaimus T. Biolorusijoje, Čuvašijoje, Komi, Kamatkoje, Sachaline, Vladivostke, Irkutsk ir kitur.

O mes nuo savęs visai pagrįstai galime pridėti, kad štai okupuotam Lietuvon "specialistai" siunčiami iš Rusijos gilumos, Kauno HES darbams vadovauja ne T. Lietuvos inžinieriai, net tos stoties viršininku jau paskirtas maskvinis. Statybininkai ir kiti T. Lietuvoje skundžiasi, kad jiems trūksta gerai kvalifikuotų inžinierių, net sąskaitininkų ir tokius vėrčiami yra pasikviesti iš kitur.

Nieko čia naujo! Lygiai taip buvo ir carinėmis Rusijos okupacijos metais varoma rusifikacija — Lietuvos inžinieriai tiesė Sibire geležinkelius, Maskvoje, Petrograde dirbo elektros stotyse ir tvarkė miesto susisiekimo darbus, agronomai darbavosi Sibire, o vidurinių mokyklų mokytojai daugiausia mokytojavo Kaukaze, tarp kurių rasytojas Vincas Krėvė ir kiti. O pačioje Lietuvoje tokių specialistų veik nebūta, išskyrus teisininkus ir tai kas jų vertėsi advokatare ir gydytojais...

Kaip kam iš ano meto įvairių specialybių Lietuvos švietulianis dirbusiems už Lietuvos sienų Rusijoje pavyko susilaukti Nepriklausomos Lietuvos ir jų parykusieji stvėrėsi mokyti Lietuvos jaunimą. Tam reikau įkūrė aukštą mokslo ir mokymų mokyklas, kaip Kaune štai universitetą, veterinarijos akademiją, konservatoriją, meno mokyklą, Dotnuoje žemės ūkio akademiją ir kitas. O kiti iš jų specialistų organizavo įvairius ūkio šakas.

Nebus stebniklas, jei ir šios tos pačios Rusijos okupacijos metais iš Lietuvos išgauti darbas kitur, susilauks, kad ir galės grįžti laisvon Lietuvos ir dirbti tarp savų.

J. Vlks.

7:30 val. Chicago Lietuvių Auditorioje, 3133 So. Halsted Street. Visi namų savininkai kviečiami prisiklausyti prie šios organizacijos.

AMERICAN LITH. CITIZENS & BEN. KLUBO VALDYBA 1959 METAMS: Pirm. Larry A. Lubik, 2602 W. 47th St.; pirm. pabeig. Rose Didžiulis, 3806 S. Union Ave.; nut. rašt. Paul J. Petraitis, 812 W. 33rd St., tel. CA 5-9191; fin. rašt. Bernice Zengulis, 2535 W. 42nd Street; VI 7-2879; kontr. rašt. Anna Stachyva, 2538 W. 50th St.; kasos glob. Ted Zengulis, 2535 W. 42nd Street; kasterius Jonas Didžiulis, 3808 S. Union Ave., tel. YA 7-9660; marš. Joseph Sergeda, 2519 W. 45th St.; dakt. kvot. Dr. T. Dundulis, 4157 Archer Ave.; koresp. Anton Jusas, 2247 So. Oakley Ave., VI 7-8989. Susirinkimai įvyksta kas 8-tą sekmadienį kiekvieno mėn. 1 val. po pietų Hollywood svet., 2417 W. 43rd St. Į klubą priimami vyrai ir moterys lyginomis teisėmis nuo 15 iki 55 metų amžiaus.

Buvusio Lietuvos Policijos Vado

Petro Mačinsko Atsiminimai

(Tęsinys)

AUKŠTESNIOJI POLICIJOS MOKYKLA 19-toji laida

1929 metais birželio mėn. 3 dieną prisistačiau Aukštesniosios Policijos Mokyklos Viršininkui Augustinui Ramanauskui.

Toji mokykla buvo Kaune, Aleksoto priemiestyje, Linksmadvaryje, aukštame Nemuno pakrantės kalne, prie pat aerodromo. Tai buvusio kažkieno dvaro sodyba, su dideliu žole apaugusiu kiemu, kurio pakraščiuose — ūkio trobesiai. Pati mokykla tilpo to dvaro gan dideliuose, vieno aukšto, mediniuose rūmuose. Visa sodyba apaugusi aukštais medžiais, o kiemą puošė dekoratyviniai krūmai. Mokyklos sodybą nuo aerodromo teritorijos skyrė plantas, vedęs per Aleksotą ir per Nemuno tiltą į Kauno miestą. Koks puikus buvo reginys žiūrint iš mokyklos kiemo per Nemuną į Kauno miestą. Tuo reginiu negalėjome atsistidžiugti. Sutekus, vakarais, kai Kauno miestas žėri elektros šviesomis, pusiškai kraštai atrodė. Čia pat, apačioje, tiliuluoja didysis Nemunas. Kad neiškryptų iš pramauži nustatytos jam vagos, susijuosos, kaip diržu, mediniu Aleksoto tiltu, prijungdama Suvalkiją prie Didžiosios Lietuvos. Kitoje pusėje Nemuno, arti to tilto, tarp baltai darytų pastatų, išsiskirdama savo skaisčiai raudonomis plytomis, daug apie ką bylodama, stovi Vytauto Didžiojo gražuolė bažnyčia, prie kurios didžiųjų durų dažnai matydavome stovinčią žilagalvį kanaaniką, jos kleboną, Tumą. Pakeleš akis tuoj pamatai senojo Kauno miesto dalį, kur susiglaudę, lyg rankomis susikabinę, stūkso didingi rūmai; rotušė, katedra, kunigų seminarija ir kiti. Dar kiek toliau matome upių motutę — Viliją (Nerį), atsiskubinančią iš okupuotos Lietuvos su žinia, kad Vilniaus krašto lietuviai niekad nenurims, kol nebus išvaduoti ir sujungti su Nepriklausoma Lietuva. Tą jų žinią ji patiki savo mylimam Nemuni ir čia, Kaune, paskendusi jo glėbį, jau drauge savo vandenis plukdo Baltijos jūron, kad pastaroji paskelbtų visam pasauliui: — "Mes be Vilniaus nenurimsim".

Pažvelgus dešinėn, matėsi naujasis Kaumas — mūsų mokyty žymu kur puošnioji Laisvės Alėja, kaip styga, nuo Apygardos Teismo rūmų susijungia su Iguolos bažnyčia ir jai, kaip turavodamos, lygiagrečiai ejo tiesios Duonelaičio ir Kėstučio gatvės. Duonelaičio gatvėje, tarpe kitų namų, savo architektūra ir grožiu, dabino mištą didingi jau Nepriklausomos Lietuvos laikais pastatyti rūmai: Karo muziejus, Žemės bankas, Lietuvos bankas ir kiti. Už Iguolos bažnyčios gražūs vaizdas baigėsi žaliojo Kalno panorama. Niekur kitur neradau tokios kaip Linksmadvarys vietos, iš kurios žiūrint taip gražiai atrodytų Kaunas. Aukštesniosios Policijos Mokyklos 19-toji laida, kurią aš baigiau, buvo paskutinioji, kuri turėjo patalpas Linksmadvaryje. Sekančios laidos jau turėjo patalpas Duonelaičio gatvėje, kuriose prieš tai buvo karo mokykla. Mokyklos Viršininko Augustino Ramanausko anksčiau nepažinojau. Jis apie mane jau kaip ką žinojo. Neįsileidamas į ilgesnį pasikalbėjimą įteikė man ankėtos blanką ir paprašė tuojau ją užpildyti. Įdomiausias ankėtoje buvo paskutinis klausimas: ar vartoji svaigiuosius gėrimus?

Zinoma, aš užrašiau, kad vartojau. O vis dėl to atsirado vienas mokinyš, kuris užrašė, kad nevartojau. Apie tą blaivininką aš prisiminsiu vėliau.

Kai aš mokyklon atvykau, jau visi mokiniai, virš 90 žmonių, buvo susirinkę. Pagal rikiuotę mokykla buvo padalinta į du būrius, kiekviename po du skyrius. Mokyklos viršyla buvo paskirtas Kauno miesto 2-ros policijos nuovados viršininkas atsargos vyresnis leitenantas Česlas. Pirmo būrio vadu buvo Rokiškio miesto pirmos eilės nuovados viršininkas Petras Klygys, o antro būrio vadu — atsargos leitenantas Jurclė. Visi keturių skyrių vadai irgi buvo atsargos kariai. Mokykloje įvesta karių drausmė. Mane paskyrė eiliniu į pirmą būrį. Visi mokyklos mokiniai buvo surinkti iš visoje Lietuvoje tarnaujančių įvairiose užimamose vietose policijos pareigūnų. Keletas buvo visai netarnavusių polieijoje, — tai baigę karo mokyklą — aspirantai. Ten buvo viešosios policijos I-mos eilės nuovados viršininkas, II-ros eilės policijos nuovados viršininkas ir nuovados viršininko padėjėjas. Be to, ten buvome aš, viešasios policijos pasienio policijos rajono viršininkas ir viešasios II-ros eilės pasienio rajono viršininkas, atsargos vyr. leitenantas Pundzius. Pagal išsilavinimą buvo baigusieji gimnaziją, šešių ir keturių klasių gimnazijos ir keli baigę pradžios mokyklą. Pagal amžių nuo 21 iki 50 metų. Jų sveikatos stovis irgi buvo nevienodas. Svoris taipgi skirtingas. Pavyzdžiui, Pundzius svėrė virš 120 kg., aš apie 100 kg., o kiti maždaug normalaus svorio. Pagal užimamas tarnyboje vietas aš buvau IO kategorijos, Česlas 9-tos, o kiti 8, 7 ir dar žemesni.

Aš ten buvau vienintelis netarnavęs jokioje kariuomenėje ir nesimokinęs lietuvių kalba dėstytose mokyklose. Lietuviškai kalbėti išmokau iš pat mažens nuo tėvų, kurie kitos kalbos ir nemokėjo.

Mokyklos lektorai, ir ką jie dėstė?

Mokyklos viršininkas Augustinas Ramanauskas — raštvedybą, policijos taktiką, rikiuotę, ginklų pažinimą, šaudymą ir sportą;

2. V. R. Ministerijos juriskonsulas Jakobas — policijos teisę ir baudžiamąjį statutą;

3. Policijos Departamento referentas Vorobijovas — baudžiamąjį procesą;

4. Policijos Saugumo D-to direktorius Survila — politinės partijos;

5. Kriminalinės policijos D-to direktorius Budrevičius — kriminalistiką;

6. Studentas Tamašauskas — lietuvių kalbą ir tėvynės pažinimą ir

7. Policijos D-to inspektorius Goštautas — jojimą. Man kaip išstarnavusiam polieijoje apie 9 metus ir turėjusiam tame darbe praktikos, lenviau gal kaip kitiems, sekėsi suprasti ir išmolti kai lektoriniai dėstė: policijos teisę, policijos taktiką, ginklų pažinimą, šaudymą, raštvedybą, baudžiamąjį statutą, baudžiamąjį procesą, politines partijas, kriminalistiką, tėvynės pažinimą ir jojimą, betgi jau turėjau vargo ir nemalonumų, tai kai reikėjo susidurti su rikiuote, sportu ir lietuvių kalba. Jokioje kariuomenėje netarnavęs pasirodo nemokėjau iš pradžių net ramiai stovėti rikiuotėje, lygiuoti, su šautuvu veiksmų, daryti sunkinio, o kai atėjo eilė komanduoti visai mokyklai, tai prakaitavau aš ir vargo mane keikdama visa mokykla. Mat, rikiuotėje tokia tvarka: kai paduodama neteisingsi komanda, tai mokykla jos nevykdo.

(Bus daugiau)

"NAUJIENOSE" gali rašyti kiekvienas ir apie viską.

Gėles Mylintiems, Vestuvėms, Banketams, Laidotuviams, Papuošimams.
URBA Gėlininkas
4180 ARCHER AVENUE
Tel.: LA 3-5800 arba LA 3-5870

GUŽAUSKU
BEVERLY HILLS GELINYČIA
GELĖS VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

LOVEIKIS Telegrama / Vests Pasaulio Dalia
KVIETKININKAS
Gėlės Vestuvėms, Banketams ir Pagrabams.
3316 So. Halsted St. YArds 7-7308

GELININKAS (PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandogė Gražiausios Gėlės ir Vainikai, Antkapių papuošimai ir sezoninės kapams gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — PO 7-9020

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6812 So. Western Avenue
Telef.: GRovehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWnhall 3-2108-9
Koplyčios visose miesto dalyse

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

John F. Eudeikis
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Seniausia ir Didžiausia Laidojimo Įstaiga
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ
4605-07 So. Hermitage Avenue
Tel.: YArds 7-1741 — 1742
4330-34 So. California Avenue
Telefonas: LAfayette 3-0440
Mūsų radio programos sekmdieniais 9:15 ryto iš WOPA, 1490 kil.
MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI
Chicago Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE.

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel.: Yards 7-1138-1139

ALFRED VANCE
1424 SO. 50th AVE., CICERO
Phones: OLYmpic 2-5245 — TOWNhall 3-9687

P. J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Phone: YArds 7-9111

LEONARD BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Phone: COMmodore 4-2228

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

ZIGMUND (ZUDYK) ZUDYCKI
1646 W. 46th STREET Phone: YArds 7-0781

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVENUE Phone: YArds 7-3401

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672

PETRAS P. GURSKIS
659 WEST 18th STREET Phone: SEeley 3-5711

SKELBKITĖS NAUJIENOSE

</

KAIP MEZGASI KULTŪRINIS BENDRADARBIAVIMAS SU LIETUVA

JAV lietuvių spaudoje nemaža buvo rašyta kultūrinio bendradarbiavimo klausimu su ok. Lietuvos kultūrininkais. Būta tokių, kurie manė, kad toksai kultūrinis bendradarbiavimas, nors ir su komunistų saugojamais kultūrininkais Lietuvoje, bus galimas. Kaip kurių tokio organizuoto kultūrinio bendradarbiavimo šalininkų taip toli buvo nueita, kad net mėgino susirast ryšių su pavergtoji Lietuvoje gyvenančiais kultūrininkais ir daryti žygiai per JAV viriausybės atitinkamas įstaigas, kad tokį kultūrinį bendradarbiavimą paremtų. O taip pat belstasi į S. Rusijos pasiuntinybę.

Tai būta gerai neapgalvotų žygių ir nesuprasta tikrosios komunizmo dvasios ir Lietuvos okupantų kėslų.

Dabar lyg spraktuku gauta į panosę. Štai patys komunistai sumetė, kad toksai "kultūrinis bendradarbiavimas" pravers komunistinei propagandai ir jis visai galimas su užsienyje gyvenančiais lietuviams komunistais ir jiems prijauciančiais. Komunistinės propagandos tikslais čia, JAV ir pavergtoje Lietuvoje buvo suorganizuotos net dvi JAV lietuvių turistų grupės. Jos gerai pačių komunistų patikėtinųjų buvo atrinktos ir dar Sovietų Rusijos pasiuntinybės Washingtono antrojo sekretoriaus komunisto Kapočiaus persijotos. Kapočius ne pirmi metai gyvena čia, JAV. Seniau tyliau čia veikė, o dabar viešiau pradeda reikštis, kaip atitinkama tokiai tarnybai stažą atliko. Turėkime galvoje, kad antrieji sekretoriai, kaip kada ir kaip kur Rusijos pasiuntinybėse atsakingesni už patį sekretorių ir visuomet kaip kas iš pasiuntinių — Sovietų Rusijos valstybės atstovų "jaučiasi" priklausą antrojo sekretoriaus globai.

Į pirmąją tų "neįprastų" okupuotai Lietuvai turistų buvo įterpta ir keletas komunistų "kultūrininkų" arba jiems artimų, tarp kurių trys medicinos gydytojai, Amerikos lietuvių literatūros draugijos centro komiteto pirmininkė Petrikienė, dviejų čia einančių komunistų.

Be Krėvės raštų lietuvių literatūra būtų žymiai menkesnė! Krėvės kūrybą jūs geriau suprassite perskaitę Chicago Lietuvių Literatūros Draugijos leidinį kaina \$1.00. Leidinį užsisakykite Vincas Krėvė - Mickevičius. Jo šiuo adresu:

NAUJIENOS,
1739 S. Halsted Street,
Chicago 8, Ill.

LALIO ŽODYNAS
yra standartinis Amerikos lietuvių žodynas. Geresnio anglietuvių kalbų žodyno nėra. Nenumatoma, kad naujas žodynas greitai laiku būtų spausdinamas. Todėl siūlome dabar įsigyti šį stipriai įrištą 1256 puslapių angliškai-lietuvišką ir lietuviškai-anglišką žodyną. Kaina—\$14.00. Žodynas Jums bus išsiųstas, jei pasiusite \$14.00 čekį ar Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street,
Chicago 8, Illinois

nių laikraščių atsakingi bendradarbai ir dar vienas kitas.

Juos visus "iškilmingai" ir "karštai" pasikvietė vaišėms Tarybų Lietuvos tarybinių rašytojų draugija. Tų vaišių metu ir pasižadėta tarpusavyje kultūrinis bendradarbiavimas.

Profesorius Pranskus - Žalio-nis prašė Amerikos "pažančiuosius" lietuvius daugiau sukaupiti ir prižiūrėti į Lietuvą daugiau medžiagos apie Amerikoje leidžiamą lietuvių literatūrą ir kultūrinį gyvenimą. Esą tokia medžiaga labai reikalinga lietuvių kultūros istorijai nušviesti.

Į tai atsiliepė Amerikos lietuvių literatūrinės draugijos centro komiteto pirmininkė Petrikienė. Ji pasigyrė, kad pastaruoju metu toji menamai literatūros draugija surinko daug Amerikoje išleistų lietuviškų knygų ir laikraščių, bet nėsą kas tą medžiagą galėtų čia, Amerikoje apdirbti, tai pasižadėjo tą surinktą medžiagą T. Lietuvos mokslo darbuotojams atsiųsti.

Tai kas viešai buvo pasakyta ir per Vilniaus radiją rugpiūčio 20 d. buvo pranešta.

Neabejotinai, kad čia ir slypi pradžia organizuoto, gerai apgalvoto "kultūrinio" bendradarbiavimo okupuotos Lietuvos kultūrininkų komunizmo šalininkų su tokiais pat lietuviams užsienyje gyvenančiais.

Vadinasi "šaukštai po pietų" tiems kas čia JAV, Kanadoje ir kitur pasišovė sumegzti su okupuotos Lietuvos kultūrininkais ryšius be komunistų partijos tarpininkavimo ir jos kontrolės.

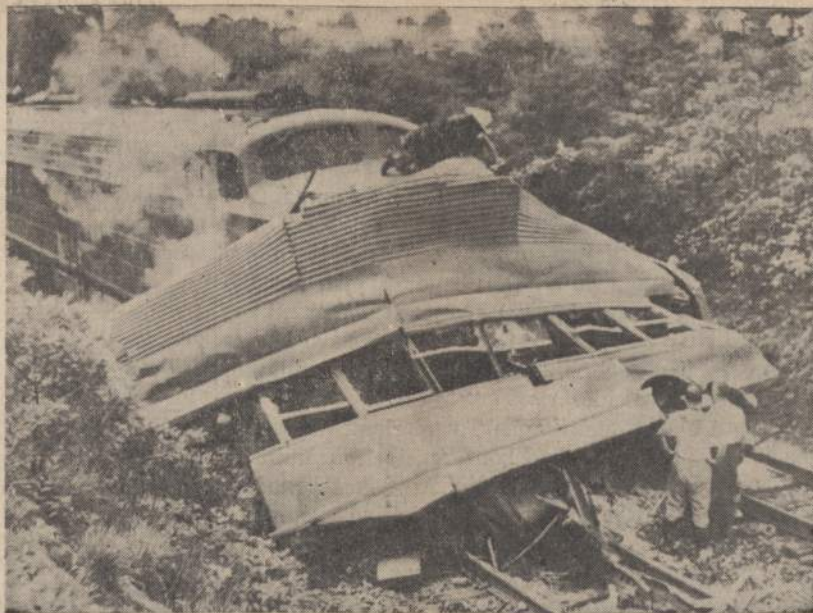
O, taip, neišjungta galimybė ir kitiems į tą būsimą "kultūrinį" bendradarbiavimą įsijungti, jei jie įsigis pasitikėjimą ir pritarimą iš S. Rusijos pasiuntinybės Washingtono antrojo sekretoriaus ir... rekomendaciją iš vietos Amerikos lietuvių literatūrinės draugijos darbuotojų.

Visai galimas daiktas, kad iki šiol kaip kas iš tų pasiūvusių sumegzti ryšius su okupuotos Lietuvos kultūrininkais net ir nežinojo apie tokios darugijos buvimą... Be tos literatūrinės draugijos čia, Amerikoje dar gyvuoja choras "Aidas", kurio atstovė taip pat svečiavosi Lietuvoje. Reikia laukti, kad nuo šiol čia, JAV raudonųjų kultūrininkų veikla pagyvens.

Ta proga tenka pastebėti, kad T. Lietuvos tarybinių rašytojų draugijos pirmininkas Mielaišis ir rašytojas Tilvytis visai nevietoje padėkojo JAV paraudusiems kultūrininkams, kad šie atsilankė T. Lietuvoje. Čia turėjo dėkoti kas nors iš tų neįprastų turistų T. Lietuvos komunistų propagandos viršininkams, kad jie buvo pakviesti paviešėti, pasivaišinti, pavažinėti nemokamai po okupuotą Lietuvą.

Sakytume, amerikiniai raudonieji kultūrininkai nesuprato. Ne! Ir čia propaganda slypi — reikia gi žiopiukus įtikinti, kad tie turistai nekveičiami ir nesijoti atsilankė T. Lietuvoje, nes jos durys visiems plačios kas turi atitinkamos organizacijos bilietą, stažą ir... antrojo sekretoriaus pasitikėjimą.

J. Vlks.

Sustojusio autobuso šoferis, traukiniui besilartinant, spėjo iš jo iššokti. Traukinys sudaužė autobusą. Toji avarija įvyko netoli Rockville, Md.

Los Angeles, Calif.

Pranešimas Los Angeles lietuvių visuomenei

Lietuvių Bendruomenės L. A. Apylinkės Valdyba ir Lietuvių Tautinių Namų Fondo laikinoji valdyba savo bendrame posėdyje, įvykusiame rugpiūčio mėn. 16 d. apsvarstė Lietuvių Namų Los Angeles mieste įsigijimo reikalingumą.

Abiejų organizacijų posėdžio dalyviai išsamiai išnagrinėjo šį klausimą ir principiniai vienbalsiai priėjo išvados, kad Los Angeles mieste būtina įsigyti, ni yra tik vieni Lietuvių Namai, ir prie šio tikslo eiti tik bendromis jėgomis.

Susirinkimo dalyviai nutarė — kiekviena pusė atskirai šaukia savo pasižadėjimus pasirašiusiųjį dalininkų atsiklausti jų nuomonės dėl tolimesnio šiuo reikalu veikimo, ir teigiamu atveju eiti prie bendro namų įsigijimui organų sudarymo.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS L. A. APYL. VALDYBA IR LIET. TAUT. NAMŲ FONDO LAIKINOJI VALDYBA
Dalia Karaliūtė,
Posėdžio sekretorė

Bendruomenė perima Kalifornijos Lietuvių Dienos organizavimą

Amerikos Lietuvių Bendruomenės Los Angeles apylinkės valdyba (ją sudaro: pirm. J. Ažuolaitis ir nariai — D. Karaliūtė, O. Razutienė, K. Liaudanskas, A. Skirius, V. Bakūnas ir T. Grikinas) viename savo paskutiniųjų posėdžių nutarė, pradedant ateinančiais 1960-tais metais, plačiu mastu organizuoti Kalifornijos Lietuvių Dieną — paskutinįjį birželio mėnesio sekmadienį.

Iki šiol tokias dienas čia rengdavo buv. lietuvių šv. Kazimiero parapija.

Amerikos kariai lietuvių parengime

Amerikos Lietuvių Bendruomenės Los Angeles apylinkė š. m. rugsėjo mėnesio 6 d. (sekmadienį) Los Angeles mieste, Aroyo Secco parke rengia didelį pikniką - gegužinę, su labai plačia ir įvairia programa (senesniems ir jauniems) ir gausia virtuve. Piknikas - gegužinę išsiskirs iš visų iki šiol čia buvusių programų įvairumu ir svečių margumu. Į šį parengimą atvyksta reti svečiai — Amerikos armijos svetimų kalbų instituto lietuvių skyriaus mokiniai (jie visi ne lietuviai) ir kai kurie mokytojai — lietuviai. Tie lietuviškai institute išmokę karininkai dabar, parengime, praktiškai galės patikrinti lietuvių kalbos mokėjimą. Jie tą savaitgalį bus apgyvendinti lietuvių šeimose. Kaip žinoma, tame institute dėsto ir gen. St. Raštikis.

Šis bendruomenininkų piknikas dar retas ir tuo, kad rengiamas ilgojo Labor Day savaitgalio metu ir todėl parengime lauklama labai daug svečių iš tolimesnių Kalifornijos vietų.

Bendr. Inform.

— Vilniuje įvyko II-ji Pabaltijo kelininkų mokslinė-techninė konferencija, dalyvaujant delegatams ir iš Maskvos, Leningrado, Karaliaučiaus ir kitų miestų. Konferencijos organizacinio komiteto p-kas buvo respublikos automobilių transporto ir plentų ministerijos skyriaus viršininkas Algirdas Vileišis. (E)

— Lietuvoje padaugėjus šernų bandoms, kurios knaisioja bulves ir kitą žalą daro, šiomet šernų medžioklė pagal licencijas leista jau nuo rugpiūčio 1 dienos. — Nuo rugpiūčio 15 dienos pradedant medžioti teterviniai, laukiniai balandžiai ir kai kurie kitų paukščiai. Vienam medžiotojui per dieną galima sumedžioti ne daugiau kaip 5 tetervinus. (E)

"NAUJIENOS" KIEKVIENC

DARBO ZMOGAUS DRAUGAS IR BICĪULIS.

— Chicago aplankė Dr. J. Vitkus

Savaitgalį Chicagoje praleido Dr. J. T. Vitkus kartu su žmona. Aplankė savo senus draugus ir pažįstamus. Ta proga užsuko į Naujienas bei Universal Savings & Loan Ass'n.

Dr. Vitkus kelis metus gyvena Chicagoje, kur ir baigė mediciną (Loyolos universitete). Po to jis išvyko į Clevelandą, kur ir vertėsi gydytojo praktika. Suorganizavo ligoninę, kuriai vadovavo per kelis metus. Jo vadovaujamoje ligoninėje atliko reikalaujamą internų praktiką keli lietuvių gydytojai, atvykę iš Vokietijos.

Dabar Dr. Vitkus medicinos praktika beveik nesiverčia. Daugiausia laiko praleidžia Floridoje, o į Clevelandą atvažiuoja tik vasaromis.

Beje, Dr. Vitkus Clevelande per 30 metų vadovavo vadnamajam Lietuvių bankui (taupymo ir skolinimo bendrovė), — buvo jo prezidentas.

VERČIA KAISTI IŠ GĖDOS

SKAITYTOJŲ BALSAI

Dirva, siekdama bet kokia kaina atstatyti "Talkos" vado Vinco Rastenio pašlijusią garbę dėl tarybinę spaudoj pasirodžiusių jo parodymų, duotų NKV, ir Vienybės bei Naujienų perteiktų mūsų visuomenei, atgręžė prieš tuos laikraščius savo sunkiausiają artileriją asmeny Broniaus Railos. Girdi, kuriems galams Vienybė ir Naujienos apie tai prasižijo, bevelydomos tai praleisti nemačiomis, kaip padarė Dirva. Bet, matoma, Dirvai paaiškėjo, kad V. Rastenio garbė dar lieka neatstatyta. Kad apšvarinti "Talką", pasikvietė į talką prof. A. Greimą.

Pastarasis Dirvos 65 numeris ir užpleškino Vienybę ir Naujienoms savo straipsniu: "Ar gyventi, ar mirti už tėvynę", išdidžiai ir profesoriškai atsakydamas "gyventi"! Mat, V. Rastenis savo pasikalbėjime su Darbininko bendradarbiu pripažinęs, kad parodymų NKV davęs be prievartos, savo gera valia, ir pats savo ranka juos surašęs. Visa tai padaręs

siekdamas užvilinti savo bylos eigą, kad nepatekus į Darbo stovyklą. Vadinasi, prof. Greimo žodžiais betariant: "Gyventi už Tėvynę".

Bet kaip tat galima suderinti su senovės Graikijos moralisto Sokrato žodžiais: "Vyrsas, iš kurio esti šiek tiek naudos, privalgas atsivelti ne į pavojų tarp gyvybės ir mirties, o vien tik to žiūrėti, ar darydamas ką, elgiasi teisingai ar neteisingai, ir ar jo darbai sutinka su tauraus ar netaurus vyro vardu" (Verlimas Šilkarskio).

Sakykite, ko būtų verta tau, kurios visi vyrai, užuot stotų į kovą su priešu už savo šalies laisvę, pasirinktų V. Rastenio nueitą kelią, prof. Greimo su didžiausiu patosu užgirtą?

Žinoma, jei V. Rastenis būtų buvęs koks nors pašlemėkas, o ne Lietuvių Tautininkų Sąjungos Vyriausios Valdybos Generalinis Sekretorius, į tokią jo pasirinktą taktiką būtų galima pažiūrėti pro pirštus. Bet kas žino, kaip Greimui atsakyti kovose žuvusieji už Tėvynę, kurių nuopelnus Tėvynei Greimas vie-nplunksnos paspaudimu nubraukė į šiukšlyną? Skaudu ir griaudu turint tokį profesorių!

J. Rūdupis

SPECIALUS IŠPARDAVIMAS

- Sudama lova su vidurinių spyruoklių matrasu \$149.95
- 3 vienėtų mieg. setas su vidurinių spyruoklių rėmuotu matrasu; 2 vanity lempas, 2 pagalvės, 1 kilimėlis.
- Viskas tiktai \$129.95
- Puslėtos gumos supamoji ..... \$ 49.95
- 21 col. Console televizijos setas ..... \$ 99.95
- Elektrinis vėsinantuvai \$4.95 ir daugiau.

Turime didžiausią pasirinkimą įvairiausių rakandų, televizijų, elektros vėsinantuvų, lempų, radijo ir kitų namų apyvokos priemonių.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Sav.

ROOSEVELT FURNITURE CO.

2310 W. Roosevelt Road Tel.: SEeley 3-4711

Pradedant liepos 5 d. ir baigiant rugsėjo 6 d. sekmadieniais uždaryta.

AR ŽINOTE, KAD

UNIVERSAL SAVINGS

DABAR MOKA

4 1/4

DIVIDENDO

už apdraustus

SHARE ACCOUNTS — šerų sąskaitos investmentus?

Užėkite šiandien arba telefonuokite tuojau, kad galėtumėte gaut didesnį nuosimtį už savo santaupas

UNIVERSAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Tel.: HAYmarket 1-2028

Visos taupytojų sąskaitos apdraustos iki \$10,000.00

Paskolos namams pirkti

Nuo 1 metų iki 20 metų, lengvais mėnesiniais apmokėjimais, nuošimtis nuo 4 1/2 iki 6.

TAUPYTOJAMS MOKAME AUKŠTUS DIVIDENDUS.

INDELIAI APDRAUSTI IKI \$10,000.00

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N

4071 Archer Ave. Tel.: LAfayette 3-8248
(į vakarus nuo California Avenue)

CHARLES ZEKAS, Secretary

OFISO VALANDOS:

Pirmad., Antrad., Penktad ir šeštadienį 9:00 ryto iki 4:30 val. po pietų. Trečiadienį uždaryta. Ketvirtadienį 9:00 ryto iki 8:00 val. vakaro.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Publ. Co., Inc., 1739 South Halsted Street, Chicago 8, Ill. HAYmarket 1-6100

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Subscription Rates:		Kitose JAV vietose ir Kanadoje
In Chicago \$13.00 per year, \$7.00 per six months, \$4.00 per 3 months. In other USA localities and Canada \$11 per year, \$6.00 per six months, \$3.50 per three months.	metams	\$11.00
	pusei metų	6.00
	trims mėnesiams	3.50
	vienam mėnesiui	1.25
	Užsienioose	
	metams	\$14.00
	pusei metų	7.00
	vienam mėnesiui	1.50
7 cents per copy, 10c. on Saturday		
Dienraščio kainos:		
Chicagoje		
metams	\$13.00	
pusei metų	7.00	
trims mėnesiams	4.00	
vienam mėnesiui	1.50	

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 ryto iki 5 val. vakaro. Seštadieniais — iki 12-ros.

Tarpparlamentinė Sąjunga Varšuvoje

Yra tokia tarptautinė organizacija, sudaryta iš įvairių parlamentų narių ir pasivadinti "Tarpparlamentinė Sąjunga" (Interparliamentary Union). Jos nariai kasmet, vasaros atostogų metu, susažiuoja kur nors pasikalbėti, susipažinti ir apsisiekti mintimis klausimais, liečiančiais žmonių atstovybių sudarymo ir veikimo būdus.

Šimet Tarpparlamentinė Sąjunga susirinko Varšuvoje. Nežinia, kokiais sumetimais tos Sąjungos valdyba nutarė šaukti savo organizacijos konferenciją komunistinės Lenkijos sostinėje, nors ji žino gerai, kad Lenkijos seimas nėra laisvai išrinkta žmonių atstovybė, ir valdyba galėjo numanyti, kad svetimų šalių parlamentarai tenai negalės sakyti nieko, kas prieštarauja valdančiosios komunistų partijos "linijai".

Daugelio parlamentų nariai, priklausiančių Tarpparlamentinei Sąjungai, protestavo prieš valdybos nutarimą, bet laikas buvo per trumpas pasirinkti kitokią vietą konferencijai. Ji atsidarė Varšuvoje.

Kaip yra įprasta, konferencijai pirmininkauja tos šalies parlamento narys, kur konferencija susirenka. Pirmininku lenkai paskyrė Lenkų Darbininkų (komunistų) partijos vyriausiąjį teoretiką Ostop Dluski.

Štai kas atsitiko, kai išėjo į estradą kalbėti Jungtinių Amerikos Valstybių kongresmanas W. R. Poage (dem. iš Texas). Simpatizuodamas lenkams, jisai prisiminė vieną labai skaudų lenkams epizodą iš Antrojo Pasaulinio karo laikų. Tai buvo 1944 metais, kada Hitlerio armijos jau buvo pasitraukusios iš Rusijos, sovietų Raudonoji armija stūmėsi vakarų link ir artinosi prie Varšuvos, kurioje dar buvo įsitvirtinę vokiečiai.

Maskvos radijas šaukė lenkus sukilti prieš vokiečius ir žadėjo jiems rusų armijos pagalbą. Lenkai Varšuvoje sukilo ir prasidėjo atkakli jų kova su vokiečių armija. Vokiečiai turėjo artileriją, tankus ir bombonešius, o lenkai naudojo tik lengvus ginklus, kuriuos jie buvo paslėpę nuo vokiečių. Savanoriai, apginkluoti pistoletais, šautuvais ir kulkosvodyžiais, puolė gerai išlavintą vokiečių kariuomenę, aprūpiną moderniskiausiais karų pabūklais.

Ši nelygi kova tęsėsi devynias savaites. Vokiečių artilerijos šūviai ir oro bombos griovė namus, sulygindami su žeme vieną miesto kvartalą po kito. Nežiūrint didvyriškiausių lenkų patriotų pastangų, vokiečiai sukilimą numalšino. Žuvo dešimtys tūkstančių kovotojų ir civilių gyventojų. Kone visas miestas tapo paverstas griuvėsiais.

O ką darė sovietų Raudonoji armija, kurios pagalbą buvo lenkams prižadėjusi Maskva? Raudonoji armija, priėjusi prie Vislos, sustojo Pragoje, Varšuvos priemiestyje, — ir nedarė nieko. Laukė.

Sovietų valdžia draudė net britų lėktuvams skristi

virš Rusijos teritorijos ir gabenti oru ginklus Varšuvos sukilėliams!

Raudonoji armija laukė, kol Hitlerio "Wehrmacht", sutriuškinęs lenkų sukilimą, ėmė trauktis iš Varšuvos. Tik tai tada Stalinas liepė savo armijai užimti Varšuvą.

Tai buvo velniškas Rusijos diktatoriaus planas su naikinti lenkų patriotų jėgas, kad valdžią Lenkijoje galėtų paimti į savo rankas Maskvos pakalikai komunistai!

Apie šitą pasibaigėtiną karo epizodą pradėjo kalbėti Amerikos kongresmanas W. R. Poage Tarpparlamentinės Sąjungos konferencijoje Varšuvoje. Bet pirmininkas Ostop Dluski jį pertraukė ir liepė pakeisti savo kalbos temą. Amerikietis, nenorėdamas ginčytis su pirmininku, dalį savo kalbos praleido.

Tai pirmas toks atsitikimas Tarpparlamentinės Sąjungos 48 metų istorijoje, kad konferencijos pirmininkas šitaip grubiai pasielgia su kalbėtoju. Amerikos kongresmanai, dalyvaujantieji konferencijoje, ketino protestuoti, bet paskui nutarė nekelti ginčų.

Bet tai įdomi pamoka laisvojo pasaulio politikams. Gomulkos Lenkija yra po Kremliaus despotų batų. Varšuvoje negalima viešai kalbėti to, kas nepatinka Maskvai.

Tai, žinoma, tik laikina padėtis. Anksčiau ar vėliau Lenkija nusikratys rusų jungu ir Gomulkos režimu.

APŽVALGA

NEVYKUSIOS ANALOGIJOS

Frontininkų leidinyje "I Laisvė" spaudos apžvalgininkas J. B. rašo apie kilusį laikraščiuose triukšmelį dėl paskelbtų Vinco Rastenio parodymų sovietų žvalgybai. J. B. vadina tai jo raštą "tardymo protokolu", nors jau seniai yra žinoma iš paties Rastenio paaiškinimų, kad tai raštą rašė ne tardytojas, o Rastenis. Tardomas asmuo protokolu nerado.

Leidinio "I Laisvė" apžvalgininkas, toliau, diskutuoja klausimą, kaip sąmoningas politikoje lietuvis turėtų imti tokias "sovietų reveliacijas", kaip ta, kurią jie išskėlė apie V. Rasteni. Ir jisai daro taisyklę, kad jas reikia atmeti, nes sovietų skelbiamas medžiagos atmetimas "pademonstruoti mūsų solidarumą bendroje kovoje prieš okupantą".

Įrodymui paremti, kad šitaip reikia rodyti solidarumą prieš okupantus, J. B. duoda du pavyzdžius. Vienas pavyzdys — tai Amerikos teismų praktikoje veikianči taisyklė, kad nelegaliu keliu išgauta medžiaga (pvz. slaptais tuofoniniais pasikalbėjimų nuorašais) "neleidžiama naudotis nei gynėjui, nei kaltintojui." Čia p. J. B. pasakoja niekus. Viena, gynėjui nedraudžiama naudotis lokia medžiaga, jeigu lik jįsi gali įrodyti jos autentiškumą. Policijai arba prokurorui, tiesa, neleidžiama naudoti slapta nugarstų telefoninių pasikalbėjimų, bet tai dėl-

to, kad įstatymai nori apsaugoti pasikalbėjimų privatumą.

Antra, visas šitas J. B. išvedžiojimas apie įrodymų legalumą ir nelegalumą liečia tik teismo procedūrą kriminalinėse bylose. O Rastenis juk nėra traukiamas teismo atsakomybėn.

Kitas "I L." apžvalgininko pavyzdys — tai bolševikų išgauti kardūnoko Midszenty, vyskupo Paltaroko, kan. Stankevičiaus ir kt. pareiškimai. J. B. sako, kad "mes žinom, kokiū būdu jie išgaunami" — todėl "žinom, ko (jie) verti."

Tiksliau būtų sakyti, kad "mes nežinom"; ir dėlto, kad mes nežinom, kokiū keliu tie pareiškimai buvo išgauti, tai mes negalime jų vertinti. Juos atmetame.

Bet kai dėl Rastenio parodymų, tai padėtis čia gana aiški, nes jisai pats viešai pasisakojo, kokiose aplinkybėse jisai rašė savo parodymus, ir kokio tikslo jisai siekė, tai daromas.

Solidarumas su tuo,

kuris išdavinėja kitus?

Savo parodymus okupantui V. Rastenis rašė, sėdėdamas kalėjime. Kada okupantų laikraščiai, "Tiesa" ir "Tėvynės Balsas" (mes "Tiesos" nematėme), jo raštą paskelbė, galėjo ir turėjo kilti abejonė, pirmiausia, dėl jo autentiškumo.

Šita abejonė išskleidė pats V. Rastenis, prisipažindamas rašęs jį savo ranka ir pakomplimentuodamas komunistų vertėjus, kad vertimą jie atliko

LIETUVOJE SUNKU SU KADRAIS

Komunistų vadai skundžiasi LKp centro komiteto plenumo Darbuotojų daug, bet jie nėra pakankamai politiniai paruošti

(ELTA) Lietuvos komunistų partijos centro komitetas kadru darbuotojų — klausimams gvildinti suruošė net specialią plenumo sesiją, kuri įvyko antrąjį mėnesio pusę. Keturias dienas iš eilės vadai ir vadukai save ir kitus kritikavo kadru parinkimo ir panaudojimo klausimais ir visi priėjo išvados, kad tuo atžvilgiu esama labai daug trūkumų.

Pagrindinę kalbą pasakė LKp ek pirmasis sekretorius A. Sniečkus. Pažymėjo t. k., kad šiuo metu respublikoje dirba apie 76,000 specialistų su aukštuoju ir viduriniu mokslu. Vien tik jaunų pedagogų per 5 metus paruošta daugiau kaip 7,700. Mokyklose dabar dirba 26,000 mokytojų.

Tačiau Sniečkus skundžiasi: "Mes darome rimtų klaidų, kai išskeldami kadrus, ypač į vadovaujančius respublikinius postus, neatkreipdavome reikiamo dėmesio į jų dalykines ir politines savybes".

Ir pramonėje ir žemės ūkyje nesą parenkami tinkami kadrai. Žemės ūkyje dėl to "dar neįveiktas atsilikimas vystant kai kurių kolūkių ir tarybinių ūkių ekonomiką... gaunami nepatenkinami derliai." Sniečkus po to kaltino ir žemės ūkio ministerį Vazalinską ir jo pavaduotojus ir eilę kitų pareigūnų, kad esą parenkami netinkami darbuotojai. Kaltino ir partii-

"sąžiningai".

Kai dėl rašto turinio, tai jisai nenurėdė nė vienos vietos, kur jisai būtų buvęs priverstas rašyti melą. Tardytojai raginę jį rašyti nebūtus dalykus, bet jisai atsakė, ir ginčų jisai turėję su jais daugiausia tik dėl stiliaus (jie norėję, kad Rastenis vartotų atstresnius išsireiškimus, kalindamas Smetonos vyriausybę, tautininkų partiją ir jos vadus).

Taigi Rastenis nebuvo priverstas meluoti, mišėti asmenis ir denuncijuoti Lietuvos vyriausybę. Bet jisai tai darė. Kokiū tikslo? Kad nebūtų "sumurdytas"!

Čia mes prieiname prie to klausimo, kuriuo daugiausia ir kilo ginčų mūsų visuomenėje. Tai ne advokatiškas teisinis procedūros klausimas, o moralinis: Ar leistina, kad asmuo, įklyvęs į tautos priešų nagus ir norėdamas išsiskirti, klampintų kitus tautiečius ir net visą tautą?

Pagal J. B. išvedžiojimus, tai ne tik leistina, bet ir nediskutuotina. Kas tą klausimą kelia, tas jau ardo "mūsų solidarumą bendroje kovoje"!

Mes gi manome, kad, prieš mūsų šiloki moralybės desni, nebūtų ne tik solidarumo kovos, bet nebūtų ir jokios kovos. Tai būtų moralinė kapituliacija.

nes organizacijas, kurios turinčios dabar didesnę atramą inteligentijos tarpe, tačiau vis dar nepakankamai atlieka uždavinį "įveikiant buržuazinės nacionalistinės ideologijos liekanų įtaką atskiroms inteligentijos grupėms". Ypač skatino tas pastangas nukreipti į mokytojų, mokslininkų, dėstytojų. Svetimo ministerija vis dar mažai dėmesio teskirianti mokytojų idėjiniam politiniam auklėjimui.

"Dėl politinio nerūpestingumo, kurį parodė Vilniaus Pedagoginio instituto direktorius drg. Mickevičius, ir kai kurių katedrų vedėjų ir net kai kurių fakultetų dekanų postus prasiškerbė politškai nepatvarūs žmonės".

Aukštųjų mokslo įstaigų partinių organizacijų uždavinys esąs "demaskuoti antimarksistinių koncepcijų ir revizionistinių tendencijų pasireiškimus". Čk biuras griežtai kritikavęs Žemės ūkio akademijos rektorių Buļovą už tai, kad akademijoje silpnai dirbama išėjiniis auklėjamasis darbas dėstytojų ir studentų tarpe.

Sniečkus kritikavo ir tuos darbuotojus, kurie trukdo išpildyti įsipareigojimus kitiems ekonominiams rajonams (suprask: kurie ne pakankamai padeda išgabenti kuo didesnius kiekius Lietuvos prekių į "broliškas respublikas" ir pan.).

Pakartotinai Sniečkus ragino partinius darbuotojus skiepyti "Tarybų Lietuvos darbo žmonių meilę ir pagarbą didžiajai rusų tautai, visoms broliškomis tarybinėms tautoms".

Dar toliau savo rusofiliškumu Sniečkus nuėjo kalbėdamas revoliucinio judėjimo istorijos temomis ir pareiškėdamas: "Lietuvos komunistų partija šventai gerbia didžiojo internacionalisto Felikso Dzeržinskio vardą" — to paties žiauraus Českos buvusio viršininko Dzeržinskio, kurio vardą minint turbūt dar ir dabar ne vienam net Rusijos komunistų šūripas per kūną eina. Sniečkus juo žavisi...

Įsakmiai Sniečkus ragino plėsti ir ateistinę propagandą, kuri turinti būti sudėtinė dalis visos komunistinio auklėjimo darbo.

Kai Sniečkus kedeno įvairius pareigūnus dėl "blogo darbo su kadrais", tai tie pareigūnai, iš savo pusės, smarkiai kritikavo vlenpi kitus — ir patys save, mušdamiesi į krūtinę, kad iki

šiol klaidų darę. Vilniaus "Tiesa" su tomis komunistinėmis "išpažintimis" pripildė išsius didelius puslapius.

Būdingi pranešimai iš vietų

Alytaus rajono partinio komiteto sekretorius S. Simonis pripažino, kad partinė organizacija esanti padariusi nemažą klaidų. Toliau atidengė, kad parengtieji žemės ūkio specialistai nenori vykti į kaimą.

Kauno miesto komiteto sekretorius P. Mišutis atidengė, kad Kauno pramonės ir statybos įmonėse pastaruoju metu vyko stambūs grobstymai, o tų grobstymų organizatoriai būvę vadovaujantieji ir atsakingi darbuotojai, kitaip tarant rinktiniai partiečiai. Pvz. "Raudonojo spalio" direktorius vadovavęs ištais grobstytojų grupei. Vienas svarbiausių trūkumų esą tai, kad darbuotojai nepatenkinamai studijuoją marksizmą — leninizmą...

Vilniaus Pedagoginio instituto direktorius J. Mickevičius pranešė, kad dabar institute mokosi 2,300 studentų ir dar neakivaizdiniame skyriuje apie 3,000. Dėstytojų esą 217. Instituto partinėje organizacijoje dabar esą 100 komunistų. Atsiliepdamas į Sniečkaus užmetinėjimus, Mickevičius prisipažino, kad jis ir jo kiti bendradarbiai padarę daug klaidų. Davė ir pats keletą pavyzdžių: "I mokslo tarybą buvo įjungtas dėstytojas Ročka, kuris fašistinės okupacijos metais bendradarbiavo su hitlerininkais. Nepateisino jam parodyto didelio pasitikėjimo ir doc. Laužikas".

Kritikavo ir patį ck, kad šis nesirūpinęs tinkamų kadru parinkimu.

Anyksčių rajono komiteto sekretorius V. Lukosevičius pasisakė, kad jam pačiam tekę įsitikinti, jog dalis abiturientų nesugeba teisingai įvertinti istorinių įvykių (1). Pradėjus analizuoti, paaiškėjo, kad patys dėstytojai blogai parengti, ypač istorijos dėstytojai.

Kontrolės komisijos p-kas P. Olekas pranešė apie didelius grobstymus grūdų valdyboje. Jienu atveju išgrobysta apie 400 to miltų ir grūdų. Dideli grobstymai esą nustatyti Vilkauskio, Telaių, Biržų, Papevėžio rajonuose superkant gyvulius. Vien tik Sakiuose per metus buvo padaryta 170,000 rublių nuostolių. Tas pats pramonėje. Kauno "Metalų" fabriko direktorius Iychevskis sudarę sutartį su savo pavaduotoju, pagal kurią įmonė pastatys jam gyvenamąjį namą už 90,000 rb. išimokėtinai. Bet namo statybai jis sunaudojo įmonės medžiagų už 200,000 rublių.

Salcininkų rajono part. k-to sekretorius A. Romanovas nusiskundė, kad sąsąkybos darbuotojų esą sunkiau rasti, negu (Tęsinys 6-me pusl.)

Eloyra Dulaitienė-Glemžaitė

Baudžios, 1863 metų sukilimo, 1905 metų revoliucijos atgarsiai

(Iš "Kupiškėnų Senovės")

4. Dvaro ponui labai nepatiko, kam žmonės jo Atadavano dvarą Mirabeliu praminė. Kai tik kuris iš žmonių atėdavo su reikalais pas poną ir nusizėmėnės sakydavo: "Atėjau pas šviesiausiąjį Mirabelio poną prašyti...", ponas supykęs šaukdavęs: "A, tu, šunsnuki!" ir tuoj šerdavęs ropniku per pečius, net kelis kartus. Su tokiu baudžianinku į jokias kalbas nesileisdavęs. Kuris, sveikindamas poną, atsimindavęs, kad tikras dvaro vardas Atadavanas, tasai ropniko negaudavęs ir su ponu pasikalbėdavęs jam rūpimu reikalu.

Mirabelio dvaro baudžianinkų baismės

Mirabelio ponas buvo labai ūmus. Kuris baudžianinkas jam neįtikdavo, supykęs liepdavo lipti medin, ir šaukdavo: "Kukuok, bestija!" Baudžianinkas išsi-

gandęs kukuoja, paukštį pamėgdžioja. Tada ponas nusitaiko, pokšt ir nušauka "gegutę". Taip nei už ką žūdavo žmonės baudžianinkai.

Kartą ar Mirabelio, ar kito dvaro ponas kelyje sutiko savo pabėgusį iš dvaro baudžianinką. Pamatęs jį, labai supyko, šoko iš vežimo prie jo, norėdamas "pamokyti". Baudžianinkas mėgino iš pono nagų pasprukti, taikė į medį įlipi. Nepastebėjęs: ponas tik capt jam už ausies ir beįsėdamas nutraukė ausį. Apsipylė kraujuais baudžianinkas, o ponas sėdo į karjetą ir nuvažiavo.

Kupiškio miestelyje, Lėvens gatvėje, augo didelis pasyrgęs žilvitis. Miestelio vaikai, prisiklause pasakojimų apie baudžianinkų vargus, manė, kad ponas kaip tik iš šito medžio tempė baudžianinką, pagavęs už ausies. Mergytė, pro šį medį praeidamos, giliai atsidusdavo ir baimingai žirdavo žemę, ar nepamatys nuvarėjusio kraujo pėdsakų.

Plakimas lovy. Už didelius nusikaltimus — vagystę, nepaklunumą, prieštaravimą — Mirabelio dvaro ponas liepdavo baudžianinką išplakti: Plakdavo lovyje. Iš medžio kamieno išskaptuotas lovyš buvo žmogaus ūgio ilgumo. Jame buvo padarytos dvi užstumiamos velkės — prie pečių ir blauzdų. Plakimo lovyš stovėdavo klotime. Nusikaltusį baudžianinką

nurengdavo, tik klenes palikdamį (vėliau jas nusmaukdavo žemyn), paguldėdavo lovin kniubščią ir užstumdavo velkės per pečius ir blauzdas, kad plakamasis nei kojų, nei rankų nejudintų. Tada iš abiejų lovio pusių atstodavo du vyrai — egzekucijos vykdytojai, laikydami rankose karklines šakotas rykštes. Kai ponas pasakydavo: "Pradėkite", vienas iš vieno, kitas iš kito šono plakdavo gulintį rykštėmis per sėdimąją tol, kol iš kūno imdavo trykšti kraujas. Čia pat stovįs ponas, glostydamas sau krūtinę, gardžiuodamasis ir seiles rydamas, sakydavo: "A tata, a tata, taip jam, muzikai, ir reikia". Plakdavo tol, kol ponas pasakydavo: "Gana"; kartais iš anksto būdavo nustatytas rykščių skaičius.

Senelis Drovydžius, pasakodamas apie baudžianinkų plakimą lovy, tuoj verkdavęs ir vaikams sakydavęs: "Dėkavokit ponui dievui, kad jis išliuosavo žmones nuo baudžios". Senelis pasakodavęs apie vyrų plakimą lovy, bet kad moteris šitaip būtų plakę, nesakęs. Matyt, moteris kitaip bausdavo.

Gaidžiokalnis ir Morgių kalnai

Netoli Rakučių kaimo, Mirabelio dvaro žemėse, tęsiasi Morgių kalnai. Seneliai kalba, kad ten, kur dabar esąs Morgių kalnų Gaidžiokalnis, buvusi Juodvir-

šiu sodyba. Dvaro ponas kažko užpykęs an tų žmonių ir nutaręs Juodviršį nubauti. Jis liepęs suvaryti visus kaimyninių kaimų savo baudžianinkus ir įsakęs žemėmis ir smėliu užpilti Juodviršį sodybą kartu su gyvais žmonėmis. Suvaryti baudžianinkai savo kepurėmis nešė, nešė, nešė žemes ir užpėlė sodybą su visais žmonėmis, palaidodami visa. Tai gaidys ten užpilas devynias dienas gėdojęs, kol nunyko. Todėl šis kalnas yra vadinamas Gaidžiokalniu.

Vaiduokliai Mirabelio dvaro jaujoje ir klotime

Per linų mynimą rudėnį vaitas liepdavo baudžianinkams susirinkti jaujoje iš vakaro. Sekmadienio vakare jaujoje susirinkdavo vyrai ir moterys. Jauja iškūrenta, šilta. Vyrai suguldavo vienu, moterys — kitur. Paryčiu pats vaitas keldavo darbininkus linų minti. Jam buvo patogiu: nebereikėjo vaikščioti pakiemiais, bet baudžianinkams nesmagu būdavo sekmadienio vakarą jau ruošti ir darbą ir eiti iš namų.

Susirinkę jaujoje, baudžianinkai suguldavo ir užmigdavo. Tada dar prieš dykliją jaujoje imdavo vaidentis. Prie jaujos stovintį linų mynimo mašina imdavo tarskėti: trakš, trakš, trakš... tarytum kas mintų. Moterys, nebesitverdamos iš-

gąsčiu, klykdamos susigrūdavo vienoje kėrtėje. Jaujoje būdavo tamsu. Jos prašydavo vyrus, kad laikytų jaujos duris, — nes vaiduoklis į jaują įeisias.

Visi taip išsigąsdavo, kad tik laukdavo, kol pirmieji gaidžiai sugiedos, — tuomet jau vaiduokliai nebesivaidena. Kiti laukdavo vaito, kad jis su žiburiu ateitų jų kelti prie darbo. Moterys taip įsibaimindavo, kad nebeužmigdavo, kitos net susirgdavo.

Mirabelio dvaro klotime taip pat vaidendavosi. Kai tik šeimyna kuldavo ar kokį kitą darbą dirbdavo, žiūrė, iš po vieno pėslo į kitą pralėkdavo šuo ar katinas visai kitokio plauko, negu dvare laikomi.

Kartą laučasai (eigulys), visų dvaro miškų vyresnysis, atvažiavo naktį pas Mirabelio poną. Taip vėlai naktį negi kelias, poną ar šeimyną. Jis, ilgai negalvojęs, pastatė savo vežimą netoli klotimo, iškinkė arkį ir pats absigulė vežiman. Jis sau mąsto: "Kai tik šeimyna eis klotiman kultū, tuoj kelsiuos". Girdi, klotime kulia. Eigulys mąsto: "Taip ilgai miegojau ir negirdėjau, kai šeimyna suėjo kultū." Jis tuoj išsiko iš vežimo ir eina prie klotimo. Žiūri, durys užrakintos. Tik dabar jis suprato, kad klotime vaidenasi.

(Bus daugiau)

PIRMAS LAISVAS PARLAMENTAS KITAPUS GELEŽINĖS UŽDANGOS

VARSUVOJ VYKSTA TARPTAUTINĖS PARLAMENTARINĖS UNIJOS KONGRESAS; PIRMĄ KARTĄ LAISVAS ŽODIS PASIGIRDO "AUKSČIAUSIO SOVIETO" SALEJE

VARSUVA, Lenkija. — Ketvirtadienį, rugp. 27 d. čia prasidėjo Tarptautinės Parlamentarinės Unijos narių konferencija, kurioje dalyvauja daugiau kaip 400 parlamentarų iš apie 50 kraštų. Tai yra neoficiali organizacija, įsteigta tikslu palaikyti kontaktą tarp įvairių šalių parlamentarų ir tuo būdu skatinti bei propaguoti parlamentarių valdžių idėją.

Tai yra pirmą kartą tokia sueiga Sovietų Rusijos orbitoje, kaip tos unijos general. sekretorius sakė "socialistinėje bendruomenėje" arba kaip tiksliau olandų parlamentaras pasakė "kitapus Geležinės Uždangos". Ir tikrai, iki šiai dienai niekas kitapus tos uždangos nieko panašaus nebuvo girdėjęs nuo pat tos uždangos nuleidimo.

Dalyvauja visi komunistiniai kraštai

Tarptautinėje Parlamentarinėje Unijoje, išskiriant raudonąją Kiniją, visos komunistų valdomos šalys yra atstovaujamos, net gi Tailandas ir Ispanija. Konferencija arba kongresas vyko lenkų parlamento rūmuose, vadinas komunistinės Lenkijos aukščiausio sovieto patalpose, kur, rodos, jokioms erėzijoms vietos neturėtų būti.

Ir štai, Maskvos Kremliaus laimėjimui, kas jiems teko išgirsti garsiai kalbant pačioje savo pašonėje!

Ketvirtadienį, atidarymo dieną, pavyzdžiui, buvo diskutuojamos dvi temos ir pasakyta geras tuzinas kalbų. Viena tema buvo stiprinti viltį, kad pasitarimai tarp prezidento Eisenhowerio ir Nikitos Chruščiovo atves prie susipratimo ir politinio atoslūgio.

Antroji tema buvo komunistų politikos kritika, pasakyta bent penkiose kalbose, kurių atvirumas daugumai buvo nepaprasta staigmena, kadangi jos buvo pasakytos komunistinėje sositinėje, komunistinio sovieto sovietų sovietė!

Michigano kongresmano atvira kalba

Siame kongrese dalyvauja ir tuzinas Amerikos Kongreso atstovų, kurių būtų buvę apie 20, jei sesijos baigtinas Washingtono nebūtų daliai kongresmanų sutrukęs važiuoti.

Vienas siame kongrese dalyvavusių JAV kongresmanų buvo Thaddeus M. Machrowicz, demokratas iš Michigano, gimęs Lenkijoje ir II Pasauliniame Kare dalyvavęs lenkų armijoje. Šiandien paėmęs žodį jis kalbėjo lenkiškai.

Kongresmanas Machrowicz sujungiant kalbėjo apie Lenkijos aukas ir narsumą peritojo karo metu ir apie tai, ką Varšuva iškentė. Jis pareiškė, kad reikia atvirai ir aiškiai nustatyti, kas buvo tikrasis tos lenkų tragedijos kaltininkas.

Pasmerkęs vokiečių nacius, Machrowicz pradėjo atpasakoti, kaip 1939 m. rugsejo 17 d. į Lenkiją įmaršavo Sovietų raudonoji armija, pabrėždamas, kad tai buvo rezultatas slapto tarp Stalino ir Hitlerio susitarimo mėnesį prieš tai.

Sovietų Rusijos dalyvavimas su Hitlerio naciais, pasidrausiant Lenkiją, šiuo momentu ypatingai yra opus Lenkijoje, viena, kad pats Nikita vos prieš mėnesį būdamas Lenkijoje pasakė, kad "Stalinas teisingai padarė", pasirašydamas paktą su Hitleriu, kadangi esą Vakarai norėję, kad vokiečiai ir rusai vienas kitą sunaikintų, antra, kad už kelių dienų, būtent rugsejo 1 dieną Lenkija turi būti neti vokiečių invazijos 20 metų sukaktį.

Kitam amerikiečiui atėmė žodį

Konferencijos pirmininkas komunistas Ostap Dluski kitam amerikiečiui kongresmanui atėmė žodį, neleisdamas kritikuoti sovietų raudonosios armijos. Dluski, Lenkijos komunistų partijos teoretikas, paliepė rep. W. R. Poage (demokratas iš Texas) pakeisti savo kalbos turinį. Poage pakluso ir nebelietė tos temos. Amerikos delegacija, žadėjo įteikti pirmininkui formalų protestą, kadangi per 48 Tarptautinės Parlamentarinės Unijos konferencijas dar niekuomet niekas niekam nebuvo atėmęs žodžio. Pagaliau buvo atsisakyta protestuoti.

Kongresmanas Poage savo kalboj priminė, kaip sovietų raudonoji armija neatėjo į pagalbą lenkam per Varšuvos 9 savaičių sukilimą prieš nacius 1944 metais. Jis pastebėjo "matyti, rusų armija buvo per toli nuėjusi nuo sandėlių su Amerikos atsiųsta parama, tad ir negalėjo lenkam gelbėti".

"Laisvas žodis niekuomet nekenkia"

Bet dar labiau nei Machrowicz pritrėnkė lenkų ir visų komunistų ausis Olandijos parlamento atstovas J. W. A. Burger, kuris pačioje savo kalbos pradžioje užprotestavo, kam tos unijos general. sekretorius Andre de Blonay pasakė, esą Lenkija randasi ir ši konferencija vyksta "socialistinėje bendruomenėje". Mr. Burger pabrėžė, kad komunistiniai kraštai nėra jokie socialistiniai, ir kad tikroje bendruomenėje tokių skerdynių, kaip Vengrijoje nebūtų galėję įvykti. Atkirsdamas patiems lenkam, šis olandų parlamentaras užpūgino lenkų pasigyrimą, esą Lenkija dabar esanti valdoma kelių partijų, susijusių komunistų vadovaujamoje koalicijoje. Jis pabrėžė, kad Lenkija yra vienos partijos kraštai, ir dar daugiau, — kad Lenkijos ir Ispanijos istorija lygiai rodo, jog vienos partijos sistema negali pilnai išvystyti savo ekonomijos.

Kai vakare per spaudos konferenciją, kurią davė buvęs Britanijos chancellor of the exchequer Peter Thorneycroft, vienas lenkų žurnalistas paklausė, ką jis mano dėl tokių "įžeidžiančių" kalbų, kaip Burgerio, Thorneycroft atsakė: "Šios rūšies konferencijoms laisvas žodis niekuomet nekenkia".

Du komunistiniai kraštai atmeti

Du parlamentari atstovai, reikalaujanti išskirti Tibetą klausimui. Australijos delegacijos vadovas W. A. Haworth kalbėjo, kaip Tibeto žmonės buvo uždrausta išreikšti savo valią, o Austrijos atstovas B. Sturgh kalbėjo apie kruvinus mišlinimus Tibete. Pačioje konferencijos pradžioje delegatai atmetė rekomendaciją priimti nariais šiaurinę Vietnamą ir šiaurinę Korėją.

Atstovas Edward J. Darwin, skis, pirmametis respublikonas iš Chicago, pareiškė, kad negarbinga būtų suteikti vietą šiauriniam Vietnamui, kai jis šiuo metu visais būdais prisideda prie sudarymo rimtos įtampos Laose.

Lenkai, didžiudamiesi, kad ši konferencija jiems suteikė prestižą, savo marmurini parlamento namą pavertė tikra mąžų Jungtinių Tautų versija — su visų dalyvaujančių tautų tautinėmis vėlavomis, žinių vertimo ir persiuntimo įrengimais ir laisvai pardavinėjimais laikraščiais iš viso pasaulio.

Atstovas Edward J. Darwin, skis, pirmametis respublikonas iš Chicago, pareiškė, kad negarbinga būtų suteikti vietą šiauriniam Vietnamui, kai jis šiuo metu visais būdais prisideda prie sudarymo rimtos įtampos Laose.

Naujausieji leidiniai

NAUJENOSE galima gauti šias knygas:
1. Prof. Vaclovo Biržiškai atminti, 24 puslapių knygutė, išleista mokslininko laidotuvų proga. Kaina \$1.00.
2. Prof. Vaclovo Biržiškos "Se Kietais viršeliais \$6.00, minkštais — \$4.00.
3. Teodoro J. Kučinskio "Lyties garbinimas", 144 psl., \$1.50.
4. Dan Kuraičio "Daug kraštų, daug žmonių", \$2.00.
Knygas gausite paštu, jei pašiusite pinigų tokiu adresu:
N A U J E N O S E
1789 S. Halsted St.,
Chicago 8, Illinois

RUOSIAME KELIONES PO VISĄ PASAULĮ

Lėktuvais, garlaiviais ir busais vežame ekskursijas į Europą, Rusiją, Afriką, Pietų Ameriką, Kanadą ir kitus kraštus pigiomis kainomis. Teikiame tiksliai žinias, siunčiame palydovus. Kreiptis laišku arba žodžiu į Chicagoje vienintelę lietuvių kelionių agentūrą

WIDE WORLD TOURS, INC.

EVERGREEN PLAZA (95th and S. Western Ave.)
Phone: GA 2-0640 — Walter Resk-Rasčiauskas

Visuomet mokėjome aukštus dividendus

DABAR JUOS DAR PADIDINOME

1/2%

TAUPTOJAMIS TEIKIAME ĮVAIRIUS PATARNAVIMUS VELTUI Kešiuojame čekius. Perkam ir parduodame valstybės bonus. VISOS SUTAUPOS APDRAUSTOS IKI \$10,000.00.

CRANE SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

2555 WEST 47th STREET LAFayette 3-1083
B. R. PIETKIEWICZ, prec. E. R. PIETKIEWICZ, sekr. ir adv.
Darbo valandos: pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 8 val. vak.; antrad. ir penktad. nuo 9 iki 5; trečiad. uždaryta, o šeštad. nuo 9 iki vidurdienio.

25-ą d. SPALIO 25-ą d.

— įvyks —

CHICAGOS LIETUVIŲ CHORO

1909 "PIRMYN" 1959

50 METŲ JUBILIEJINIS

KONCERTAS - BANKETAS

MIDLAND

Savings and Loan Association

Mes mokame Aukštą Dividendą

PER 40 METŲ VISI LIETUVIŲ KOLONIJŲ SAUGAUŠIA IR PELNINGIAUSIA TAUPTOJIMO BENDROVĖ

4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

MOVING

APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS IS TOLI IR ARTI

Pragali eldelti traukti - Graujaisi tenastymo traukimas
Ilgų metų patyrimas - Pajus ir sąžiningas patarnavimas

JUOZAS NAUJOKAITIS

2022 W. 69th Chicago 36, Ill. Tel. WAlbrook 5-9209

Lietuvių Apdraustų Taupymo Bendrovių Lygos Nariai

kuriose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki \$10,000.00, o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.

6245 SOUTH WESTERN AVE. GRevehill 6-7975 CHICAGO 36, ILLINOIS

CONTINENTAL SAVINGS & LOAN ASSN.

4659 SOUTH PAULINA STREET CHICAGO, ILLINOIS Yards 7-0148

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.

2555 WEST 47th STREET LAFayette 3-1083 CHICAGO 32, ILLINOIS

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.

343C SOUTH HALSTED STREET Clifside 4-0104 CHICAGO 8, ILLINOIS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 SOUTH 49th COURT Townhall 3-8131-2 CICERO 50, ILLINOIS

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.

1800 SOUTH HALSTED STREET HAYmarket 1-2028 CHICAGO 8, ILLINOIS

VISUOMENĖS MOKSLŲ, MENŲ IR LITERATŪROS ŽURNALAS DARBAS

kritiškai stebi mūsų išsivijus, Lietuvos ir viso pasaulio gyvenimą. Prieš konservatyvių provinciališką tradiciją DARBAS stato humanistines vertybes ir kūrybiškai šviežia žodį.

5410 SIXTH AVE. Brooklyn 20, N. Y.

Ligi 1958 metų pabaigos iliustruotą trimėnesinį žurnalą D A R B A galima užsisakyti sena kaina: \$2.00 metams, \$5.00 trejiems metams; studentams \$1.50 metams. Paskiras numeris 75 centai.

GARSINKITĖS NAUJENOSE

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS

6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto ir nuo 7 iki 9 val. vak. Trečiad. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. tel.: WAlbrook 5-5076

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas diena po pietų 1-3; vak. 7-8 tikrai antradieniais ir penktadieniais. Trečiad. ir sekmd. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS

Inkstų ir šlapimo takų chirurgija

Tel.: PROspect 6-1795
2300 W. 51st St., Chicago, Ill. Oakley Medical Bldg.
arba
434 Algona Ave., Elgin, Illinois
Tel.: OWens 5-0533
Valandos pagal susitarimą.

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON

2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezid.: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., ketvirt. ir penktadienį nuo 1-4 ir 7-9; antrad. nuo 1-5, trečiad. ir šeštadienį tik susitarus.

DR. JONAS G. BYLA

Nervų-smegenų ligos, chirurgija
OAKLEY MEDICAL BLDG.
2300 West 51st Street
Valandos tik pagal susitarimą.

Ofiso telefonai: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 popiet. Trečiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez. RE 7-6867

DR. BR. GAIZIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2454 WEST 71st STREET
Atostogose iki rugpjūčio 16 dienos.

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 vak. Trečiad. ir šeštadienį uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: REpublic 7-9199

GRevehill 6-1555

Dr. Aldona A. Juska

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ IR PRITAIKO AKINIUS

Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečiadienį ir šeštadienį.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso telefonai: GA 5-4880
Rezidencijos: GA 3-6630

Dr. Gražina-Irena KAGANIEC

GYDYTOJA IR CHIRURGE
VIDAUS LIGOS

10002 SO. KEDZIE AVENUE
Kasdien 4-7. Šeštadieniais 2-5. Trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.

Telef. ofiso ir buto: OLYmpic 2-4159

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE

4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3. Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antrad., ketvirtad. nuo 6-9. Trečiadieniais tik susitarus.

Tel. ofiso: HE 4-1202; rez. PR 6-4732

DR. A. MACIŪNAS

CHIRURGAS

2454 W. 71st ST. (71st ir Campbell)
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet, antrad. ir penktad. 5-8 val. vak.

DR. MARGERIS

grįžo iš Lietuvos ir priima ligonius nuo 2:00 iki 4:00 val. po pietų ir nuo 6:00 iki 7:00 val. vakaro kasdien, išskyrus sekmdienį.

3325 SO. HALSTED ST.
YArds 7-7299

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.

2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo 9-11 val. ryto ir nuo 2-4 val. po pietų. Trečiadieniais uždaryta.

Dr. Juozas PAUKSTYS

DANTŲ GYDYTOJAS

4063 ARCHER AVENUE
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 po pietų, 7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12. Trečiadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — Namų BE 3-7786

Ofiso telefonai: Clifside 4-2896
Rezidencijos: WAlbrook 5-3099

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1724 WEST 47th STREET (kampus 47th ir Hermitage)
Priėmimo val. 2-4 ir 6-9 val. po pietų. Šeštad. 2-6 val. po pietų.

DR. M. STRIKOL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Valandos tik susitarus.
PROspect 6-1930
5 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
— MONDAY, AUGUST 31, 1959

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2632 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223 arba TR 3-5577
OFISO val.: pirmad. 8-10 val. vakaro, antrad., trečiad. ir penktad. 6-9 v. v., šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS

2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195
Priėmimo val.: Pirm., Antr., Ketr., ir Penktadieniais 2-4 val. ir 6-8 val. Trečiadieniais ir šeštadieniais nepriima ligonius.

C. Z. VEZELIS

DANTŲ GYDYTOJAS

4645 SO. ASHLAND AVE. YA 7-2244
Valandos: nuo 9 iki 12, nuo 1 iki 5, nuo 6 iki 8. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez. PR 6-4250

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

802 WEST 31st STREET (kampus Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 p. p. Trečiad. ir sekmdieniais uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDES-PROTEZISTAS

Aparatai - Protezai, Med. Baudžiai. Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.

Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1. ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.

4455 SO. CALIFORNIA, YArds 7-7381
Tikrina akis, pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Ofisas uždarytas iki rugs. 9 dienos.

DR. G. SERNER

LIETUVIŲ AKIŲ GYDYTOJAS

25 METŲ PATYRIMAS
Tel.: YArds 7-1829
Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Trečiad. uždaryta. Penkt. ir šešt. 10-2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

Dr. Kazimieras MICHEL

Optometristas - Orthoptistas

Gydo nusilpusias ir neruotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įdeda netikrą — artificalinę akį pagal sveiką. Tikrina klausą ir paruošti negirdintiems. Praktikuoja 19 metų. Kalba lietuviškai.

4634 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas: YArds 7-6616

STANKUS Construction Co.

Atlieka statybos planavimo darbus gyvenamųjų ir prekybos pastatų. Jūsų pasirinkimui turime virš 300 standartinių projektų.
Ofiso ir namų telefonas:
PROspect 8-2013
7403 SO. WESTERN AVE. CHICAGO 36, ILL.

PERKRAUSTYMAI MOVING

Leidimais — Pilna apdrauda ZEMA KAINA.
R. S E R E N A S
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

IS TOLI AR IS ARTI PIGIAI (MOVING) PERKRAUSTAU BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS

Perkrausimas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.

ANTANAS VILIMAS

3415 So. Lituania Ave. CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

GRADINSKAS SIENLIGES

atsiginis geru vėsintuvu. Turin netojamų ir vežiojamų. SPECIALI ZEMIAUSIA KAINA. TV. RADJAI, PATEFONAI J. G. Television Co., 2512 W. 47 St. FRontier 6-1998
Atdara kasdien. Sekmd. uždaryta.

SOPHIE BARCUS

RADJIO VALANDA
Visi programai iš WOPA, 1490 kil. AM, 102-7 FM
Kasdien: nuo pirmadienio iki penktadienio 10-11 val. ryto. Šeštadienį ir sekmdienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
VAKARUSKOS: pirmad. 7 v. v. Tel.: HEMlock 4-2413
7159 S. MAPLEWOOD AVE. CHICAGO 29, ILL.

BUDRIKO PREKYBA

Ant 5 Lotų prikrauta Geriausių Baldų, visų gerųjų išdirbysčių — Kroehler, Pullman, Diamond, Simmons, Bassett, United, Joerns, Douglas, Virtue, Stanley, RCA-Victor, Philco, Hoover, Zenith, Admiral, Sealy, Crown, Universal, Siegler, Armstrong, General Electric. Kainos su nuolaidomis ir lengvais išmokėjimais.

1960 metų Televizijos Aparatas 21 colių, \$295.00 kaina, nuolaida už seną \$100.00. Parduodamas už \$195.00

21 colių aparatai, gražiose kabinose, už \$89.00

17 colių pinesami Portable Televizijos \$88.00

Stereophonie 4 greičių fonografi \$49.00

Patyręs laikrodininkas sutaiso jūsų laikrodėlius.

DĖL sutaisymo televizijos telefonuokite

CAIumet 5-7237

Krautuvė atdara pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 9 ryto iki 9 val. vakaro. Kitomis dienomis iki 6 val. vakaro. Sekmdieniais per vasarą uždaryta.

BUDRIK FURNITURE

3241 So. Halsted St.

Pasiklauskite Budriko leidžiamos radio programos iš WFPC, 1450 kil. stoties sekmdieniais 2:15 iki 3 val. po pietų.

CHICAGO SAVINGS TURFAS VIRS \$35,000,000.00. Visų taupytojų pinigai yra pilnai apdrausti per Federalinės valdžios įstaigą. Visuomet išmokamas augštas dividendas. Perkantiems arba statantiems namus paskolos duodamos lengvomis sąlygomis. Taupytojams teikiama daug patarnavimų nemokamai. Kviečiame visus į vieną iš moderniškiausių įrengtų, Jūsų patogumui, finansinę įstaigą Chicagoje.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6245 South Western Avenue
ATDARA: Pirmadienį 12 iki 8, antradienį 9 iki 4, trečiadienį uždaryta visą dieną. Ketvirtadienį ir penktadienį 9 iki 8. Šeštadienį 9 iki 12:30 val.

Telef.: GRevehill 6-7575

